Egyes szám ára: 10 fillér.

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu" Magyar Gazda és Földmives Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekkszámla száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési dijak a m. kir. földmivelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások" cimü füzetekkel együtt: egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Külföldre: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.

Budapest, 1940. XXI. évfolyam, 51. szám. December hó 22.

TELEKI PÁL gróf miniszterelnök:

„Bolondságokat és badarságokat a nemzet egészséges ösztöne maga tesz lehetetlenné"

A miniszterelnök beszéde a MÉP országos tanácsülésén

A *Magyar Élet Pártja* december 16-án, Budapesten, a Nemzeti Lovarda helyiségében, rendkivül nagy érdeklődés mellett, *országos tanácsülést tartott,* amelyen a párt országgyülési képviselő-tagjain és a főispánokon kivül valamennyi fővárosi és vidéki párt-tisztségviselő részt vett. A gyengélkedő *Csáky* István gróf külügyminiszteren és a Németországban tartózkodó *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszteren kivül, a kormány tagjai teljes számban megjelentek a nagyfontosságu ülésen.

Az ülést vitéz *Lukács* Béla országos elnök nyitotta meg. Beszédében rámutatott arra, hogy történelmi fontosságu időket élünk, amikor a párt országos tanácsának véleményét kell hallatnia. A legutóbbi eseményekről és az ország megnagyobbodásáról megemlékezve, hálás hódolattal szólt a Főméltóságu Urról, akit a hallgatóság ujjongó lelkesedéssel ünnepelt.

A pártelnök ezután leszegezte azt, hogy a mai időkben fokozott kötelesség az általános összefogás, mert — ugymond — tudnia kell minden magyar embernek, hogy

hazája és a nemzet ellen vét mindenki, aki a magyar egységet megbontani próbálja.

A nagyhatásu elnöki megnyitó után *Cs. Darab* József, a MÉP vidéki szervezetei nevében köszöntötte a miniszterelnököt és a *vidéki szervezetek kivánságait terjesztette elő.* Rámutatott arra is, hogy *felelőtlen izgatók és bujtogatók járják az országot.* Kéri a miniszterelnököt, hogy törvényes intézkedésekkel vessen gátat a felforgató törekvéseknek.

A miniszterelnök nagy beszéde

Általános érdeklődés és hosszantartó lelkes taps közben *Teleki* Pál gróf miniszterelnök emelkedett ezután szólásra.

Beszéde bevezető részében a miniszterelnök rámutatott arra, hogy mindenki abban a körben, amelyben él, köteles az ország érdekeit szolgálni és mindenki, tehát a kisebbség is, felelős az ország ügyeinek komoly viteléért és rendjéért. Hangsulyozta a miniszterelnök, hogy az erélyes törvények önmagukban nem elégségesek mindaddig, amig mindenki másra gondol és sohasem magára, ha bármit elő akar irni, vagy meg akar tiltani. A legfontosabb tehát az, hogy mindenki betartsa azt az iratlan erkölcsi törvényt, amely szerint

az erkölcsi törvényt mindenki elsősorban magára és a hozzá közelállókra értse és csak azután követelje másoktól.

A *föld- és házhelykérdés* taglalására térve, rámutatott a miniszterelnök arra, hogy ez két külön kérdés. Hangsulyozta, hogy a főtörekvés az, hogy az *országban mindenkinek legyen saját otthona,* tehát házhelyhez hozzájuthasson. A földkérdés megoldása a nemzeti termelés kérdése; emelni kell az ország termelését és mindenkinek abban a tudatban kell élnie, hogy az az ország, amely többet és jobbat termel, gazdagabb lesz és ebből mindenkinek lesz haszna. Függetlenségünket — ugymond — nemcsak karddal, hanem ekével is lehet védeni.

A földhözjuttatásnak, a miniszterelnök megállapitása szerint, két fontos szempontja van. Az egyik a *nemzeti szempont:* hogy minél több erös gazda- és főleg kisgazdaegzisztencia kezébe adjuk a földet és pedig minél magyarabbak kezébe. A másik szempont a *termelési szempont.* Nagyobb sulyt kell vetni a megfelelő gazdasági ismeretek terjesztésére, tehát állandó tanitás és irányitás szükséges, részben iskolák és tanfolyamok, részben a gazdasági felügyelők utján. Összefoglalva a miniszterelnök kijelentésének értelmét, a földkérdés megoldásának első követelménye az ország termelésének az emelése. A másik az, hogy a földreformot nemzeti alapon oldjuk meg,

nemzetileg biztos kezekben, a nemzethez, az országhoz, hagyományaihoz, vezéréhez és jövőjéhez hü kezekbe kerüljön a föld.

Az *árszabályozás kérdésére* rátérve, a miniszterelnök hangsulyozta az ország pénzügyi egyensulya biztositásának fontosságát. Bejelentette ezután, hogy az *aratás nélkül maradottak megsegitését célozó rendelet elkészült és hamarosan megjelenik.* A *munkáskamarák felállitása* kapcsán megállapitotta, mindenkinek meg kell értenie, hogy valamennyi gazdasági ágon belül közös érdek az illető gazdasági ág előbbrevitele. Bejelentette ezután a miniszterelnök, hogy a *zsidókérdésben* eröteljes, de értelmes megoldást hoz;

a zsidóbirtokok átruházását pedig meg fogja gyorsitani.

A magyar—jugoszláv megegyezésről is megemlékezett, majd hangsulyozta azt a meggyőződését, hogy a *nemzet józanságán és higgadtságán meg fog fenekleni a félrevezetők egységbontó próbálkozása.* Bizonyos benne, hogy a *bolondságokat és badarságokat a nemzet egészséges ösztöne maga teszi majd lehetetlenné.*

*

A miniszterelnököt nagyhatásu beszéde után a hallgatóság percekig rendkivül lelkesen ünnepelte.

Antal István dr. igazságügyi államtitkár szólalt fel ezután; az *értelmetlen és érthetetlen, szélsőséges politikai irányzatok ellen foglalva állást leszegezte,* hogy

a Magyar Élet Pártja az alkotó fajvédelem jegyében dolgozó jobboldali párt, amely hivatott a politikai erkölcs uralmát biztositani az országban.

Mindenkinek nyiltan és becsületesen állást kell foglalnia, követi-e a pártot a rend, a biztonság, a fejlődés, fegyelem és szabadság utján, vagy politikai félrevezetőket akar-e követni, ködös ingoványokra?

Antal István nagy éljenzéssel fogadott beszéde után *Lukács* Béla országos elnök bezárta a MÉP nagyjelentőségü *országos tanácsülését,* amelyet többszáz teritékes társasebéd követett.

KARÁCSONY

Bámulatos ellentéteket foglal müvészi egységbe az Ur a Betlehemnek kialakitásában. Ott minden érdes, durva és nyers a test és az érzékiség számára; ahova nézel, borzongasz; amihez érsz, az szur. A szalma, mintha tövis volna, s a jászol, mintha kiálló szegekkel volna kiverve, faragatlan és szálkás. A levegő nyirkos, a barlangon ajtó nincs. Itt fukarkodott természet és müvészet, a teve nem adott szőrt, a juh nem adott gyapjut, a lud nem adott dunnát; csak érdes kenderszálakból szőttek egy kis pólyát. Itt minden mezitelen, sziklafal, jászolfa és gyermek! Hátunk borzong; érzékeink irtóznak; kedvünk kerekedik elfutni innen.

De ne fussatok! Fogjátok föl a csecsemőnek programját: „Én a kemény életet választottam magamnak. Aki palotát akar nagyuri kényének, aki pihés-tollas fészket akar rakni csicsergős kedélynek, s abban végleg lakni, mikor már szárnyai megnőttek, az menjen másfelé, itt nem boldogul!"

E csecsemőnek küldetése van a lélekhez; azt szereti, azt kegyeli, azt jött fölszabaditani. Azért megragadta a lelket; csak ezt látta az emberben, ehhez szólt.

„Nem test, — ismételte — nem test, lélek kell nektek! A kultura mindenekelőtt a lélek müveltsége! Borzongjatok, rázkódjatok össze itt a barlang nyirkos éjében: keményen foglak, hideg kézzel érintlek, hátha fölocsudtok s a szétfoszló érzéki mámorból fölébred bennetek a lélek. Szép, tiszta, nemes, uralkodni és teremteni hivatott lélek kell nektek; ez az igazi kultura! Ha érzékiségtek lázad, hát csak rajta; kitüztem én már régen a programot; ha nem hallottátok, hát lássátok; Betlehem ezt kiáltja felétek."

PROHÁSZKA OTTOKÁR

POLITIKA

KÉPVISELŐHÁZ

A képviselőház december 12-iki ülésén *Tasnády-Nagy András* elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Törley* Bálint kereskedelmi államtitkár haláláról, majd a Ház vita nélkül elfogadta a *36-os országos bizottság* félévi jelentését.

A december 13-iki ülésen a Ház részleteiben is megszavazta a már letárgyalt törvényjavaslatokat, majd *Teleki* Pál gróf miniszterelnöknek egy a *felvidéki zsidóbirtokok parcellázásáról* elhangzott interpellációra adott válaszát ismertették.

A képviselőház a napirendi vita során ugy határozott, hogy *legközelebbi ülését a karácsonyi szünet után, január 23-án tartja.*

FELSŐHÁZ

A felsőház *december 12-iki* ülésén folytatta a költségvetési javaslat vitáját. Különösen nagyhatásu volt *Schandl* Károly dr. titkos tanácsosnak a vita során elhangzott nagyszabásu beszéde. A szónok elsősorban megállapitotta, hogy az árvizvédelem államositására nincsen szükség. Rámutatott azután arra, hogy az *árdrágitás megakadályozásával a kormány nagy szolgálatot tesz az országnak, mert az árdrágitás* nemcsak a gazdasági érdekeket, hanem a valutát is veszélyezteti. A termelés és közellátás biztositásának fontosságát hangsulyozta ezután, majd a belpolitikai kérdésekre rátérve kifejtette, hogy a *folytonos reformigéretek, agitációk veszélyeztetik a termelés rendjét és nyugalmát.* A felsőház lelkes ünneplése közben állapitotta meg ezután a szónok, hogy a falusi nép és vezetői Isten után a *legnagyobb hüséggel viseltetnek Magyarország Kormányzója iránt és bizalommal követi gróf Teleki Pál miniszterelnököt,* aki nem szokott igérgetni, hanem a hétköznapi élet politikáját szolgálja. Tiltakozott ezután a forradalmi jelszavak állandó hangoztatása és az ellen, hogy most már Erdélyt is felszabdalják pártoskodással és a fiatalságot politikai agitáció céljaira áldozzák fel. Beszédét *Schandl* Károly dr. annak a hangoztatásával fejezte be, hogy a nép nyugodtan követi hivatott vezetőit a jobb jövő kimunkálására irányuló munkájukban.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Verebélyi* Tibor, majd *Purgly* Emil szólaltak fel.

A december 13-iki ülésen *Őrffy* Imre, *Meskó* Zoltán, *Baskay* Gyula, *Szluha* Aladár és mások szóltak hozzá a megajánlási törvényjavaslat vitájához.

A költségvetés december 17-iki tárgyalásának megkezdése előtt *Jankovich-Bésán* József gróf napirend előtti felszólalás formájában megnyugtató kijelentéseket kért a földmivelésügyi minisztertől a *mezőgazdasági termelés folytonosságának biztositásáról, az élelmiszerellátás kérdéseiről és a tüzifaellátásról.*

Vitéz *Teleki* Mihály gróf földmivelésügyi miniszter nyomban válaszolt a felszólalásra. Kijelentette, hogy az ármegállapitás terén előfordult tévedések jóvátétele érdekében *mezőgazdasági üzemi és számtartási intézetet* állitott fel, amelynek megállapitásai fognak az ármegállapitás alapjául szolgálni. Hangsulyozta, hogy a katasztrofális időjárás okozta nehéz helyzetből kivezetni iparkodik az ország mezőgazdaságát. *A közellátás zavartalanságának biztositása érdekében egy kézben egyesitik a közellátási ügyeket.* Ezzel a szervvel szorosan együttmüködik az árkormánybiztosság. Bejelentette a miniszter, hogy az export-árak emelése érdekében minden lehetőt elkövet. Az ármentesitési munkálatok költségeire a költségvetésbe felvett összegen kivül 27 millió pengőt fordítanak. Megállapitotta ezután, hogy a *kiosztott területek termés-eredménye nem marad alatta az átlagos eredményeknek és a zsidóbirtokok igénybevételének ütemét igyekszik meggyorsitani!* Rámutatott végül annak a fontosságára, hogy a mezőgazdasági iskolát végzett fiatalemberek ne nyugdijas állásokra törekedjenek, hanem térjenek vissza a földhöz.

A miniszter megnyugvással fogadott felszólalása után folytatták a költségvetés tárgyalását.

A *december 18-iki* költségvetési vita szónokai sorában különösen nagy érdeklődés kisérte a két erdélyi felszólaló: *Bánffy* Miklós gróf és az erdélyi munkások képviselőjének, *Szabó* Jánosnak felszólalását. *Bánffy* Miklós az erdélyi magyarság huszesztendős küzdelmeiről számolt be. *Szabó* János pedig hangsulyozta, hogy *a honvédség fejlesztése érdekében minden áldozatot meg kell hozni.*

A felsőház költségvetési vitáját a december 19-iki ülésen *Teleki* Pál gróf miniszterelnök felszólalása rekesztette be. A felsőháznak erről az üléséről következő számunkban fogunk beszámolni.

A PÉNZÜGYMINISZTERT GAZDASÁGI CSUCSMINISZTERRÉ, LAKY DEZSŐT KÖZELLÁTÁSI MINISZTERRÉ NEVEZTÉK KI

Magyarország kormányzója legfelsőbb elhatározásával a miniszterelnök előterjesztésére *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminisztert pénzügyminiszteri állásában való változatlan meghagyása mellett mint külön ügykörrel megbizta a gazdasági élet és jelesen a *termelés tervszerüségének kiépitésével, valamint az egyes gazdasági tárcák müködésében az összhangnak biztositásával.* Ugyancsak a legfelsőbb kormányzói kézirat a miniszterelnök előterjesztésére az *ország közellátásának* vezetésére *Laky* Dezső dr. egyetemi tanár, országgyülési képviselőt tárcanélküli miniszterré kinevezte.

HÓMAN BÁLINT NÉMETORSZÁGBAN

Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter *Rust* Bernát német birodalmi nemzetnevelésügyi miniszter meghivására december 12-én Berlinbe utazott. A minisztert december 13-án reggel Berlinben ünnepélyesen fogadták. A kultuszminiszter este a *Német-Magyar Társaság* felkérésére a berlini egyetemen a német-magyar kapcsolatokról nagyérdekességü előadást tartott, amelyet lelkes tetszéssel fogadott az előkelő hallgatóság. A berlini kulturintézmények meglátogatása után a kultuszminiszter december 16-án *Münchenbe* utazott, ahol ugyancsak kulturális intézményeket tekintett meg és látogatásokat tett.

Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter Münchenből december 18-án este Bécsbe érkezett, ahol ünnepélyesen fogadták. A miniszter a bécsi kulturális intézmények megtekintése után december 19-én délután a bécsi Tudományos Akadémia disztermében a *magyar-német kulturális kapcsolatokról* előadást tartott, amelynek igen nagy sikere volt.

TELEKI MIHÁLY GRÓF KISKUNHALASON

Kiskunhalas városa december 18-án hármas ünnepséget ült. A halasi Gazdasági Egyesület diszközgyülésén átadták vitéz *Teleki* Mihály gróf földmivelésügyi miniszternek az egyesület *örökös diszelnökké* történt megválasztásáról szóló oklevelét, majd a miniszter felavatta a *téli gazdasági iskola most elkészült internátusát,* valamint az *ipartestület megnagyobbitott székházát.*

A földmivelésügyi miniszter az üdvözlésekre adott válaszában hangsulyozta, hogy minden tevékenységével *a magyar mezőgazdaság és az agrártársadalom megerősödéséért és a mezőgazdaság jövedelmezőségének fokozásáért dolgozik.* A kormányzat a vadvizek levezetésére megtette a szükséges intézkedéseket. Majd kifejtette, hogy a közellátás és az ármegállapitás egykézbe való helyezése által megvan a remény arra, hogy *a mezőgazdasági termelvények megfelelő árszinvonalat érnek el.*

MEGALAKULT AZ „ERDÉLYI PÁRT"

A visszacsatolt keleti és erdélyrészi területekről behivott országgyülési képviselők december 13., 14. és 15-én tartott értekezletükön elhatározták az *„Erdélyi Párt"* megalakitását. A pártalakitás célja a visszacsatolt területek *egységének megóvása* és a *pártharcok kiküszöbölése.* Az uj párt a *kormánynak az országvezetés tekintetében eddig követett irányát helyesli és azzal szemben bizalmát fejezte ki.*

Munkaalkalom, kölcsön, vagy segély

a katonai szolgálat miatt kereset nélkül maradt munkásoknak és iparosoknak

A belügyminiszter rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy azok a mezőgazdasági vagy ipari munkások és kisiparosok, akik rendkivüli fegyvergyakorlatra történt bevonulásuk miatt részben vagy egészben elvesztették családjuk téli megélhetését biztositó, időszakhoz kötött kereseti lehetőségeiket,

kérhetik keresetük kiegészitését, illetve pótlását, ha katonai szolgálatuk alatt családtagjaik családi segélyt kaptak és 1940 december 15-éig önhibájukon kivül nem jutottak olyan munkához, amely az emlitett okból elmaradt keresetüket pótolná.

A keresetkiegészités, illetve pótlás a rendelet értelmében *munkaalkalmak vagy kamatmentes kölcsön nyujtásából,* időleges munkaképtelenség esetén pedig *segély juttatásából* állhat. A munkaalkalmak nyujtásának időleges akadálya esetében — a legszükségesebb mértékre korlátozva — *előleg* nyujtásának is lehet helye.

A munkabért egységesen a helyi napszámnak megfelelően kell megállapitani. Kamatmentes kölcsönt a fél kérelmére olyan esetben lehet folyósitani, ha *azzal az érdekelt fél jobban biztosithatja létfenntartását, mint ha munkaalkalmat nyujtanak neki.* A kamatmentes kölcsön és az időleges munkaképtelenség esetén nyujtott segély legfeljebb kéthavi napszámbér lehet.

Az igényjogosultak részére téli beszerzéseik megkönnyitése céljából munkabér- vagy kölcsönelőleg cimén harminc pengőt lehet folyósitani,

s ez az összeg több mint két családtag esetében családtagonként *tiz pengővel* emelhető.

Az igényjogosultság megállapitásáról elnökből és két tagból álló bizottság határoz.

A nagy háboru eseményei

a második év 16. hetében

A nagy háboru, a világszerte télire fordult időjárás ellenére is, változatlan hevességgel tombol tovább szárazon, vizen és a levegőben. Még mindig csak a költőt idézhetjük: repül a nehéz kő, ki tudja, hol áll meg . . .

A háboru nagyjából négy arcvonalon dul: *Anglia felett, Afrikában, Görögországban* és — a *diplomáciában.*

Az Anglia elleni hadjárat az elmult héten ismét több angliai ipari város, elsősorban *Sheffield* és *Birmingham* pusztulására és rengeteg angol hajó elsüllyesztésére vezetett.

Az angolok által valószinüleg a német támadások ellensulyozására megindított *afrikai offenzivát a hősiesen ellenálló olasz csapatok többnapos harc után megállitották.*

A *görögországi arcvonalon* példátlanul hideg, hófuvásos idő fokozta a terepnehézségeket, az olasz ellentámadások azonban megállitották a görög akciókat.

A diplomáciai front legfőbb eseménye egyfelől az, hogy Angliának sikerült Amerikától ismét egy olyan kijelentést kicsikarnia, hogy az *Egyesült Államok az eddiginél nagyobb támogatást fognak nyujtani,* másfelől, hogy Németország elérte a tengelybarátságáról ismert *Laval* miniszterelnöknek a francia kormányba való visszavételét, ezáltal a német-francia viszony kialakulásának előfeltételeit sikerült megteremteni.

Örök barátsági szerződés létesült hazánk és Jugoszlávia között

Előző számában már jelentette és méltatta a *Vasárnap,* hogy *Csáky* István gróf külügyminiszter, a jugoszláv kormány meghivására, december hó 10-én Belgrádba utazott, ahol rendkivül meleg fogadtatásban volt része.

December 12-én délután került sor, megkapóan ünnepélyes és szivélyes keretek között, *a magyar-jugoszláv barátsági szerződés* aláirására. A jugoszláv külügyminisztérium vörös szalonjában folyt le a történelmi jelentőségü esemény.

A rövid szerződés első cikke értelmében

„a magyar királyság és a jugoszláv királyság között állandó béke és örök barátság fog fennállani",

a 2. cikk szerint pedig *„a magas szerződő felek egyetértenek abban, hogy tanácskozni fognak mindazokban a kérdésekben, amelyek megitélésük szerint, kölcsönös kapcsolataikat érinthetik."*

A szerződés aláirása után a sajtó képviselői előtt előbb *Cincár-Markovits* jugoszláv, majd *Csáky* István gróf magyar külügyminiszter nyilatkozatot tett. Mindketten hangsulyozták örömüket a szerződés aláirása felett és kifejezték azt a szilárd meggyőződésüket, hogy

ez a szerződés Közép- és Délkelet-Európa békéjét és a szerződő két ország fejlődését fogja szolgálni és elősegiteni.

Este a jugoszláv külügyminiszter ünnepi lakomát rendezett a magyar vendégek tiszteletére. A lakomán elhangzott pohárköszöntők Budapest és Belgrád együttmüködésének fontosságát és örvendetes voltát hangsulyozták.

Csáky István gróf és neje december 13-án a szlovéniai *Kamnikba* utaztak zergevadászatra. A külügyminiszter kiséretének tagjai és a magyar sajtó képviselői pedig visszatértek Budapestre. A külügyminiszter kiséretének tagjai, valamint a magyar sajtó vezető egyéniségei *magas jugoszláv kitüntetéseket* kaptak. A külföldi sajtó a magyar—jugoszláv szerződésnek és a belgrádi tanácskozások szivélyes voltának, kivételes jelentőséget tulajdonit.

A magyar külügyminiszter és felesége a kétnapos kamniki vadászat után, december 16-án reggel érkezett Budapestre. Minthogy azonban *Csáky* István gróf könnyü náthalázban megbetegedett, néhány napig kénytelen az ágyat őrizni.

SZEGEDTŐL ZÁGONIG...

Százezres tömeg hódoló felvonulása a Főméltóságu Ur előtt

Ünnepies fogadalomtétel az országépitő munka mellett és a felforgatás ellen

Több, mint két évtizede, hogy a hajdan „legmagyarabb folyó" névvel nevezett Tisza partján, *Szegeden*, a Novara hőse, *Horthy* Miklós köré kijegecesedett a mai honvédség magja, a *nemzeti hadsereg* és akkor, amikor a legvészesebb, legmegpróbáltatásosabb idők jártak hazánk felett, a beborult magyar égen felragyogott a *szegedi gondolat* csillaga. A szegedi gondolat volt az az eszme, amely nemcsak akkor, az elesettségnek, halálraitéltségnek azokban a borzalmas napjaiban adott vigaszt, de azóta is iránymutatóul szolgált a magyarságnak és lehetővé tette, hogy a nemzeti hadseregből jól felfegyverzett, tökéletes, ütőképes honvédség fejlődjék, hogy a *magyar honvéd* néhány hónapos időközben bevonulhasson a Felvidék egy részére, a Kárpátaljára és a Székelyföldre . . . Két évtizeddel ezelőtt maroknyi kis csapat indult el Szegedről, — ugyszólván minden felszerelése a jobb jövőbe vetett hit, a haza iránti szeretet, hüség és az ország ujraépitésére irányuló kemény elszánás, — azaz a *szegedi gondolat* — volt.

. . . Két évtized alatt ennek az eszmének a jegyében sikerült nemcsak kiépiteni egy megujhódó ország uj alapjait, de sikerült hatalmas külföldi barátokra is szert tenni és azok támogatásával megsokszorozva a magyar őserőt, széjjelpattantani a trianoni bilincseket . . .

A Szegedről elindult nemzeti, megujhódási mozgalom résztvevőit, harcosait hivta össze seregszemlére, a hajdani fővezér előtti tisztelgésre a mozgalom két vezéralakja: *Magasházy* László ny. tábornok, hajdani százados, a fővezér akkori szárnysegédje és *Zadravetz* István püspök, a nemzeti hadsereg volt tábori páterje.

És a hivó szóra megmozdult az ország: százezres tömeg vonult fel a Várba, hogy meglássa, meghallgassa azokat, akik a nemzeti feltámadás hitét elültették szivébe és akiknek munkája eredményezte azt, hogy ez a hit nagyrészben már valósággá is vált. A nagy magyar zarándoklás további célkitüzése volt

a hála és a hódolat kifejezése a legelső magyar ember előtt és a régi szegedi fogadalomnak a megujitása.

A fagyos, koránsetétedő vasárnap délutánon a Kormányzó Ur előtt diszmenetben elvonuló százezres tömeg azonban csak jelképe volt az egész országnak, kiküldöttje minden igaz magyarnak. Mert az egyéni érdekeket a köz, a haza érdekei elé helyezők kicsiny, de hangos csoportján kivül, minden magyar — Soprontól—Zágonig — lélekben ott menetelt a Főméltóságu Ur előtt és szivében ott ég kitörülhetetlenül a szent eskü:

— *Indulunk habozás nélkül és csak arra, amerre Horthy Miklós a zászlót viszi!* . . .

*

A 12 fokos hideg ellenére is szinte páratlan arányokban gyülekezett össze az ország népe az *Országos Nemzetvédelmi Bizottság* hivó szózatára *december hó 15-én délután, Budán*, hogy hitet tegyen a szegedi gondolat mellett. A hatalmas tömeg, amelyben valamennyi nemzetvédelmi és nemzeti alapon álló társadalmi alakulat tagjain és képviselőin kivül, a visszacsatolt területi nemzetiségi szervezetek is résztvettek, fegyelmezett menetben vonult fel a fellobogózott Szent György-térre. Hatalmas éljenriadal zugott fel akkor, amikor *Teleki* Pál gróf miniszterelnökkel, a szegedi kormány volt külügyminiszterével az élén, megjelentek a miniszterelnökségi palota erkélyén a *szegedi ellenforradalom vezérférfiai*.

A Hiszekegy eléneklése után vitéz *Magasházy* László ny. tábornok mondotta el megnyitóbeszédét, amelyben megilletődötten állapitotta meg, hogy az István püspökkel közösen kiadott szerény felhivás nyomán hatalmas sereg gyült össze, hogy hódoljon a legelső magyar ember előtt és hálatelt szivvel mondjon köszönetet az ország nagyjainak a bölcs, előrelátó és eredményes vezetésért és ujólag hitet tegyen a szegedi gondolat: *a keresztény nemzeti irány, a népi és szociális megujhódás mellett*. Nagy lelkesedést keltett, amikor a szónok hivatkozott arra, hogy

a mozgalam a legendás Turulmadár kiterjesztett szárnyai alatt tündöklő kettőskeresztet választotta jelképének és nem rajzoltatott magának uj keresztet . . .

Megemlékezett ezután a szegedi gondolat jegyében folyt kétévtizedes munka eddigi eredményeiről és megállapitotta, hogy az országgyarapitás elsősorban a *Horthy-Teleki-Csáky névhez*, mint a szegedi gondolat kezdeményezőihez kapcsolódik, de megemlékezett az Olaszországhoz, Németországhoz és a vitéz katonanemzethez: Jugoszláviához füződő barátságról is, kifejezve a magyarság szeretetteljes üdvözletét az emlitett nemzetekkel szemben.

A magyar rónák fiainak hódolata

A nagyhatásu elnöki megnyitót követő lelkes éljenriadal és tapsorkán elülte után, vitéz *Horváth* István szegedi kisgazda mondott beszédet:

— Szegedről jöttünk, — ugymond — ahol két évtizeddel ezelőtt minden más nemzetet megelőzve, zászlót bontott a Kormányzó Ur olyan eszme mellett, amely eszmekörben azóta a világ legnagyobb népei ujhódtak meg. Én a magyar rónák üdvözletét hoztam és

a magyar rónák egyszerü fiainak mélységes hódolatát az iránt a férfi iránt, aki biztos kézzel és bölcs előrelátással vezeti népét a szegedi gondolat jegyében a boldogabb jövő felé.

A Kormányzó Urnak tudnia kell, hogy a magyar falvak, bogárhátu völgyi tanyák százezreinek a szive őérte dobban, *milliónyi kar őérte feszül és milliók szeme tekint szeretettel a budai Vár ablakaira*. Tudnia kell, hogy tömött sorokban állunk mögötte azzal a jelszóval, hogy a *Kormányzó Urral! Hiven! Mindhalálig!*

A szegedi kisgazda rendkivül nagy tetszéssel fogadott beszéde után, *Teleki* Pál gróf miniszterelnök, az ellenforradalmi kormány volt külügyminisztere jelent meg az erkélyen.

„Élünk s álljuk a vártát!"

— Összegyültünk, — ugymond — bizonyságot tenni arról, hogy a mi nemzeti forradalmunk az 1919-ik évi ellenforradalom, amely a nemzetet visszaadta önmagának és amelynek élére *Horthy* Miklósban találtuk meg vezérünket: *él és állja a vártát*.

A miniszterelnöknek ezeket a szavait lelkes, szünni nem akaró éljenzés követte. A miniszterelnök ezután visszaemlékezett az ellenforradalom 1919 junius 2-iki ülésének eseményeire amikor István atya szavai nyomán felzugott a résztvevők ajkán a szent eskü, hogy *„A rend, a nyugalom és a haza visszaszerzéséhez felajánlják életüket és mindenüket."*

— Az esküt álltuk, — folytatta a miniszterelnök — itt vagyunk!

Álljuk tovább, mindhalálig, magunk és utánunk gyermekeink és unokáink!

A miniszterelnöknek ezekre a szavaira ismét percekig zugott az éljenzés.

Teleki Pál gróf ezután lendületes szavakkal visszapillantást vetett az elmult évtizedekre, párhuzamot vont a szegedi, a németországi és az olaszországi ellenforradalmak között, majd tömören a következő gyönyörü mondatokkal jellemezte a szegedi gondolat lényegét:

— Nagyot vállaltunk az első pillanattól kezdve: *nemzetinek és kereszténynek lenni és maradni egyaránt, százszázalékosan küzdeni nemzeti céljainkért, hazánkért és kereszténységünkért, hitünkért egyaránt és együtt*. Nem program volt ez, de az örök magyar kötelesség teljesitése és hitvallása! Szentistváni eszme, szegedi eszme, de valójában az *örök magyar eszme:* multunk, mindnyájunk jelene és jövönk.

István püspök beszéde

A miniszterelnök magasan szárnyaló beszéde után percekig zugott a lelkes éljenzés, majd a tömeg könnyes szemmel énekelte el a *Székely himnuszt*. Ezután *Uzdóczy-Zadravecz* István ny. tábori püspök mondott beszédet.

A magávalragadó erejü szónok gyönyörü beszéde bevezető részében kifejtette, hogy a szegedi gondolat lényege: *„integritás (csonkitatlanság) és kereszténység"*, majd elismerő szavakkal szólt a szegedi gondolat két évtized alatti harcosairól és megilletődötten emlékezett meg a mártirokról és azokról, akik nem érhették meg a mozgalom eredményeit.

Határozott hangon tiltakozott

a felelőt'en igérgetőknek, a nemzet függetlenségét veszélyeztető, forradalmasitó törekvései ellen

és hangoztatta, hogy a szegedi gondolat továbbra is, mindenkor a *szentistváni kereszt, nem pedig „szinekkel és faragásokkal eltorzitott keresztek"* alatt menetel tovább. A püspök azzal a felhivással fejezte be szavait, hogy Szegedtől Zágonig fogjon kezet minden, az ország megnagyobbodását akaró magyar.

A százezres tömeg hatalmas lelkesedéssel fogadta a nagyhatásu beszédet, majd elénekelte a Szózatot.

A Főméltóságu Ur szózata

Zadravecz püspök beszédével a nagygyülés véget ért. Ezután a tömeg leirhatatlan lelkesedése közben jelent meg a királyi palota erkélyén családjával, teljes tengernagyi diszben, a Főméltóságu Ur. A hatalmas arányu ünneplés csillapultával a visszatért országrészek több szervezete köszöntötte hódoló szavakkal a Kormányzót, aki az üdvözlésekre a következőkben válaszolt:

— Köszönöm az üdvözlő szavakat és hogy ebben a hidegben ide ily számosan eljöttek. Két évtizeddel ezelőtt bontottuk ki azt a zászlót, amely alatt ma is menetelünk. A szegedi gondolat ma is élő valóság és örömmel látom, hogy a

lelkekben erősebben él, mint valaha. A mai történelmi idők nagy feladatok elé állitanak. Ezeket csak ugy tudjuk tökéletesen megvalósitani, ha öntudatosan nemzeti alapon állva, az élet józan követelményeihez hozzásimulva, fanatikus hittel, hazaszeretettel és az egész valónkat eltöltő akaraterővel hiven teljesitjük mindannyian kötelességeinket ott, ahová a magyar sors állitott. Nagyon jól esik ma itt annyi régi bajtársamat viszontláthatni, akik ma éppen ugy, mint husz év előtt, azt tartják a legnagyobb dicsőségnek, hogy magyarok és hogy engedelmes, hü kötelességteljesitéssel szolgálják hazájukat.

*

A kormányzói szózat elhangzása után következett a hódoló fáklyás felvonulás, amelynek élén a volt szegedi fővezérség, *Teleki* Pál gróf, volt szegedi külügyminiszter, *Zadravetz* István tábori püspök és *Magasházy* László volt szárnysegéd haladtak.

Órákon át tartott a százezres tömeg lélekemelő és hatalmasarányu felvonulása, amely megerősitheti, fokozhatja az igaz ügy minden hivének öntudatát és a magyar jövendőbe vetett hitét, de észretéritheti azokat is, akik felforgatásukkal, kissé megváltoztatott jelszavakkal bár, de éppen olyan pusztitó máglyát akarnak gyujtani az ország alá, mint amelynek teljes pusztitásától csak a *szegedi gondolat* jegyében sikerült megmenekednie Szent István Birodalmának . . .

*

Itt emlitjük meg, hogy a Kormányzó Ur *Nemzetvédelmi Keresztet* elnevezésü kitüntetést alapitott, amelyet azoknak kiván adományozni, akik akár a magyarországi kommunizmus sulyos megpróbáltatásainak idején, akár a Szent Koronához visszatért területeken az idegen megszállás alatt életük kockáztatásával önfeláldozó magatartást tanusitottak. Az uj kitüntetésnek csak egyetlen osztálya van.

Karácsony hetében csak a legszükségesebb esetekben utazzunk!

Illetékes hely felhivja az utazó közönség figyelmét, hogy a fennálló vasutforgalmi korlátozásokra való tekintettel a karácsonyi ünnepek táján, igy már az ünnepeket megelőző 3—4 napon, valamint az ünnepeket követő néhány nap alatt is *utazásait csak a legszükségesebb esetekre korlátozza*, hogy ilymódon a vonatok rendkivül tulzsufoltsága elkerülhető legyen.

Különösen vonatkozik ez a *Székelyföldre irányuló utazásokra*, ahol közvetlen vasuti összeköttetés hiányában a személyforgalmat a Beszterce és Szászrégen közötti közuti szakaszon vonatpótló autobuszjáratok bonyolitják le. Ezek a járatok jelenleg is több autobuszból álló oszlopokban közlekednek és a járatok teljesitőképessége nem fokozható, már csak azért sem, mivel ugyanezen az utvonalon bonyolódik le az a nagyszabásu teherautoforgalom is, amely a *Székelyföld téli közellátására szolgáló árukat juttatja el rendeltetési helyükre*. Ilyen körülmények között közérdekből, de saját jólfelfogott érdekében cselekszik mindenki, aki most az ünnepek fokozott utasforgalma idején a *Székelyföldre tervezett utazását kedvezőbb időpontra halasztja el.*

Arany-ezüst beváltás
a legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,
Bpest, II. Olasz fasor 35. *(saját ház)*

Ötszázpengős Judáspénz, a póruljárt vesztegető és a szövetkezeti vezető mulatságos históriája

Az egyik felvidéki faluban a szövetkezet elnöke, aki egyben a község törvénybirája is, káposztát vásárolt a szövetkezet számára. Mondanunk sem kell, hogy a szövetkezet megfizette a termelőknek a rendes árat és nem törte le az árakat ugy, ahogyan azt a zsidó kereskedő csinálta addig, aki a nagy káposztatermésre való hivatkozással, keveset fizetett a gazdának, hogy azután az árut tartogassa, spekuláljon vele és a kifizetett ár többszöröséért adjon tul rajta, néhány hét mulva. Ettől a zsidótól egyébként az iparengedélyek felülvizsgálása során bevonták az iparengedélyt.

Amikor a zsidó látta, hogy az eddigi üzletnek befellegzett, egy szép napon magához hivatta a szövetkezeti elnököt és a nagyon kedves fogadtatás után

arra kérte a szövetkezet beváslóját, hogy hagyja abba a káposzta-szedést.

Ugy gondolta a zsidó, hogy a gazdák nem tudván tuladni a káposztán, majd sokkal olcsóbban adják az árut és szivesen fogadják el az iparengedély nélküli kereskedő „mentőakcióját." Félreállásáért *kereken 500 pengőt és minden, a zsidó által megvett vagon káposzta után még külön jutalékot igért a szövetkezeti elnöknek.*

A szövetkezeti elnök nem adott választ, hanem a kezét nyujtotta az öt darab százasért. A zsidó azt hitte, hogy a szövetkezeti elnök belemegy az üzletbe, kijelentette azonban, hogy majd csak utólag adja oda az egész pénzt, egyelőre *csak kétszáz pengőt adott át az elnöknek.*

A szövetkezeti elnök eltette a két százast, aztán kereken kijelentette, hogy

nem hajlandó becsapni a szövetkezeti testvéreket, hanem tovább vásárolja a káposztát, a pénzt pedig méltó helyre juttatja.

A zsidónak leesett az álla, a falu pedig a póruljárt zsidón mulat most. A 200 P-t ugyanis az *„Erdélyért"-mozgalom már azóta köszönettel nyugtázta is a szövetkezeti elnöknek.* Igy fizetett a vesztegető zsidó kétszáz pengő tandijat annak megtanulásáért, hogy *szövetkezeti embert megvesztegetni, pénzzel gazdatársai becsapására felbérelni nem lehet . . .* Az *„Erdélyért"-mozgalom* pedig 200 pengős zsidópénzhez jutott . . .

Egy munkás-különvonat befut Hegyeshalomra . . .

A rendkivüli események miatt, tudvalévően, az idén csak kevés magyar mezőgazdasági munkás mehetett ki Németországba és azok is csak pár hetet tölthettek odakint, mert a karácsonyi ünnepekre valamennyi, idegenben dolgozó munkásnak haza kellett térnie. Bár az idei munkáscsapatok tulnyomórészben asszonyokból, leányokból és fiatalemberekből álltak, munkateljesitményük, az eddigi jelentések szerint, megfelelt a várakozásoknak és a magyar mezőgazdasági munkásoknak az elmult évek munkáscsapatai által megszerzett jó hirneve csorbitatlan maradt.

A munkások hazatérése december 8-án kezdődött és *14-én már megérkezett az utolsó különvonat is Hegyeshalomra.* Ezután már csak kisebb csoportok érkeztek Németország távolabbi részeiből, a menetrendszerinti vonatokkal, *18-án azonban hazaérkezett már az utolsó csoport is.*

*

Magasan szárnyal, zeng a Himnusz a december hó 14-én *Hegyeshalomra* berobogó, nemzetiszinü szalagokkal, fenyőágakkal diszitett utolsó különvonat kocsijaiban. Kipirultarcu leányok, asszonyok, fiatalemberek hajolnak ki az ablakokból, lelkesen és boldogan integetnek; örülnek, hogy ujra itthon vannak. A napsütés ellenére is kemény hideg van, de ez senkit sem tart vissza attól, hogy a nyitott ablakhoz tódulva kimutassa nagy-nagy örömét a hazaérkezés felett. A német vasuti kocsikat ötletesen és izlésesen diszitik a fenyőágak, háromszinü szalagok,

az egyik ablakon pedig a Főméltóságu Urnak a „Vasárnap"-tól kapott, nemzetiszinü szalagra varrt és fenyőágakkal övezett arcképe diszeleg.

Gyorsan bonyolódik le az utlevél- és vámvizsgálat. Kiderül, hogy a különvonat utasai közt *32 cseh utlevéllel érkező munkás van, akik még akkor mentek ki Németországba, amikor Kárpátalja cseh uralom alatt állt.* Természetesen megfelelő ellenőrzés alá veszik őket. Boldogan nevetnek, örülnek, hogy — amint mondják — most végre igazi hazájukba utaznak . . .

*

A hivatalos vizsgálat lefolytatása után, a hazaérkezettek egytől-egyig *félliter meleg kávét és jókora darab kolbászt, turót, és egy cipót* kapnak, hogy hazáig el legyenek látva élelemmel. A vámvizsgálat most az előző évekénél egyszerübb; a Németországban töltött néhány hét alatt alig tudtak a hazaküldhető összegnél többet megtakaritani a munkások, ezért és a beszerzési korlátozások miatt, a csomagok most lényegesen kisebbek, mint voltak az előző években.

*

A hazaérkezettek nagy elragadtatással és hálával állapitják meg, hogy

a Németországban foglalkoztatott idegen munkások egyetlen más nemzetiségü csoportjáról sem történik olyan alapos gondoskodás, mint a magyarokról.

A földmivelésügyi kormány ugyanis nemcsak élelmezésükről, szeretetteljes fogadtatásukról gondoskodott de tudvalévően arra is volt gondja, hogy munkástestvéreink messze idegenben is állandóan megtartsák hazájukkal való kapcsolatukat a *Vasárnap* hasábjain keresztül.

Áradozva és hálásan köszönték meg a mindenre kiterjedő gondoskodást a különvonat utasai az *Országos Gazdasági Munkaközvetitő Iroda* jelenlevő képviselőinek, akik személyesen győződtek meg arról, hogy a munkáscsoport hazaérkezése körüli intézkedések hiánytalan végrehajtása megtörtént.

*

A magyar munkások — hála Istennek — a háborúból semmit sem éreztek meg és semmit sem láttak. Néha, főleg éjszaka, hallottak ugyan repülőgépeket elhuzni a fejük felett, de bombázás az ő környékükön nem volt. Csodálkozással nyilatkoznak a németországi ellátás szervezettségéről; megállapitják, hogy jegyre mindent lehet kapni és az árak pontosan ugyanazon a szinten vannak, mint voltak tavaly, vagy két évvel ezelőtt.

*

Közben megtörténik a magyar szerelvénybe az átszállás. Esteledik, amikor — ujból hazai földön — továbbrobog a magyar testvérekkel a vonat hazafelé, az odahagyott családi körbe, ahová majd a Szeretet örökszép ünnepén ezidén bizonyosan bekopogtat a Jézuska . . .

(b. k.)

Felhivás az Olaszországot járt gazdaifjakhoz!

Fiuk! Ujra megkezdjük a munkát! Akinek cime megváltozott, közölje velünk. Az az elhatározásunk, hogy a télen mindegyiktek tartson faluja vagy a szomszédos községek gazdaköreiben, esetleg a népmüvelés keretében olaszországi tapasztalatairól egy-egy előadást. Segitünk benneteket, mert előadástervezetet küldünk. Ehhez csak hozzáfüzitek megjegyzéseiteket. Cél: az *olasz-magyar testvériség kimélyitése.* Várjuk jelentkezésteket. *Hinni engedelmeskedni és dolgozni:* ezt követeli a mai idő. Üdvözöl jóakarótok:

Szekeres László

Cukor-pótadag karácsonyra

A *Budapesti Közlöny* (hivatalos lap) dec. 13-iki számában közzétette földmivelésügyi miniszteri rendelet a nyári befőzési cukor helyett most a karácsonyi ünnepekre cukor-pótadag szétosztását tette lehetővé. A rendelet szerint az ország egész területén a *december 16-tól 22-ig terjedő hétre szóló minden cukorjegyszelvény a megállapitott cukor-fejadagon kivül egységesen további tiz dekagram cukor vásárlására jogositott.* Ilyen módon például egy öttagu család félkilogram cukorhoz jutott, ami különösen a vidéken, ahol hét deka a heti fejadag, igen jelentős.

Több román katonaszökevény lépte át a magyar határt

A csiki- és háromszékmegyei határszakaszról érkezett jelentések szerint ismét több *román katonaszökevény lépte át a magyar határt* és kérte, hogy magyar földön telepedhessék meg. A katonák, akik között románok, magyarok és németek voltak, teljes fegyverzettel jöttek át és elmondották, hogy az utóbbi időben rettenetes bánásmódban volt részük, *szolgálati helyükön alig kaptak enni.* A magyar menekültek elmondották, hogy a román területen állandóan bántalmazzák és kinozzák a magyarokat és azzal fenyegetik őket, hogy *semmi keresnivalójuk sincs Romániában.* A határvonalon egyébként napról-napra jelentkeznek román katonák és tisztviselők is a magyar hatóságoknál.

Pattogatni való tengerit,
(Popping) fehér és tarka **babot, lencsét** napi áron vásárol.
Szombathy István kft.
Budapest, IX., Nagyvásártelep.
Minta küldendő.

A Falu-Gazdaszövetség könnyitéseket sürget a falusi nép számára

A *„Falu" Magyar Gazda és Földmives Szövetség* igazgatóválasztmánya december hó 12-én délután ½6 órakor, budapesti székházának tanácstermében, látogatott ülést tartott. Az ülésen résztvettek: *Barcza* Lajos, *Boér* Ágoston, *Both* Dezső, *Czermann* Antal, *Düsing* Miksa, *Frankhauser* József, *Greskovics* József, *Halász* Miklós, *Héjj* Imre, *Hertelendy* Miklós, *Szilágyi-Ilosvay* Lajos, *Karl* József, *Kelemen* Pál, *Krúdy* Ferenc, *Kuncz* Ödön, *Malcomes* Gyula báró, *Molnár* Sz. Dezső, *Nizsalovszky* Endre, *Schandl* Károly, *Steuer* György, *Szabadhegyi* Elemér, *Szendrey* Zsigmond, *Szomjas* Lajos, *Teölgyes* Árpád, *Vass* Elek, *Vécsey* József báró, *Wanke* Gusztáv, *Wettstein* András igazgatóválasztmányi tagok; *Szilas* Gyula pénzügyminiszteri fogalmazó és *Török* Bálint, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet igazgatója, mint vendégek.

A tisztviselőkar részéről *Teölgyes* István dr. ügyvezető-igazgató és *Szekeres* László dr. igazgató vett részt az ülésen. A *Vasárnap*-ot *Mayer* Emil és *Bartoss* Károly szerkesztők képviselték.

Az ülést — a gyásza miatt távollevő *Mayer* János elnök helyett — *Krúdy* Ferenc alelnök, országgyülési képviselő nyitotta meg. Kifejezést adott az igazgatóválasztmány mélységes részvétének és együttérzésének *Mayer* János elnök hitvesének elhunyta alkalmából; jelentette továbbá, hogy a temetésen a Szövetség képviseltette magát és koszorut helyezett az elhunyt ravatalára.

Ezután *Teölgyes* István dr. ügyvezető-igazgató beszámolt arról, hogy

a Szövetség a tél folyamán az ország több helyén kerületi gazdaértekezleteket tart.

Az értekezletek célja legelsősorban az, hogy a Szövetség egy-egy vidék különleges kivánságait megismerje, majd megoldásuk érdekében alkalmas lépéseket tegyen. Az igazgatóválasztmány helyesléssel vette tudomásul a Szövetség elhatározását.

A továbbiak során *Teölgyes* István dr., igazgató jelentette, hogy *Ágoston* Béla dr., a Szövetség főtitkára, másfélévtizedes szolgálat után, megválik a Szövetség tisztviselőkarának kötelékéből és előkelő pozicióba: egy erdélyi szövőipari vállalat élére kerül. *Malcomes* Gyula báró inditványára az igazgató-választmány elhatározta, hogy *a távozó főtitkár érdemeit jegyzőkönyvben megörökiti és uj munkaköréhez teljes sikert kivan.*

Ezután került sor *Czermann* Antal dr., országgyülési képviselő igen nagy érdeklődéssel várt előadására, amelyben számos olyan kérdést hozott felszinre, amelyeknek megoldása komoly továbbhaladást jelentene a kormány szociálpolitikája terén. (Ugyanebben a tárgykörben mozgott *Czermann* Antal dr.-nak az a páratlan gyakorlati érzékre valló előadása, amely ezév tavaszán a *Községek III. Országos Kongresszusán* aratott osztatlan elismerést. *A szerkesztő.)*

Czermann Antal dr. előadásában — mint mondottuk — több kivánságot hangoztatott. Ezek a következők: emelje fel a kormány *a dijtalan kórházi ápolás igénybevételére* megszabott 1000 pengős vagyonértékhatárt 3000 pengőre; mentesitse *az egyszoba-konyhás munkásházakat a hagyatéki illeték alól*, abban az esetben, ha a vevő többgyermekes családapa vagy annak özvegye, illetve árvája; vizsgáltassanak felül a *hagyatéki eljárással kapcsolatos közjegyzői dijak*; rendeztessék *a borfogyasztási adó* régóta huzódó kérdése; vezettessék be *a kötelező állati védőoltás* és az *állami jégkárbiztositás.* A továbbiak során *Czermann* Antal dr. sürgette a *házhelyjuttatás ütemének meggyorsitását* — 85.000-re tehető a házhelyigénylők száma! — és méltányos feltételü *házépitő kölcsönök* folyósitását. Végül annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a mezőgazdasági munkavállalók körében az *árvasági és betegségi biztositási ágazat kiépitését* és általában *a községek orvosi szolgálattal való ellátását* a legsürgősebb feladatnak kell tekinteni.

Czermann Antal dr. kitünő előadását széleskörü vita követte, majd

az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy a felvetett kérdések megvalósitását az illetékes kormánytényezőknél minden rendelkezésre álló erejével szorgalmazni fogja.

Schandl Károly dr. társelnök jelentette be ezután a *Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének* azt a határozatát, hogy a Falu-Gazdaszövetséget a *gazdaköri szervezkedésre* irányuló munkájában erőteljesen támogatni kivánja. *Szekeres* László dr. igazgató pedig beszámolt arról, hogy a Falu-Gazdaszövetség az *arany- és ezüstkalászos gazdákat* a maga táborában kivánja tömöriteni és ezzel kapcsolatban máris jelentős előmunkálatokat végzett.

Végül *Teölgyes* István ügyvezető-igazgató bejelentette a Szövetség elnöki tanácsának azt a határozatát, hogy *Szekeres* László dr. h. igazgatónak az *igazgatói cimet* adományozta.

Krúdy Ferenc elnök az igazgatóválasztmány ülésén alkalmat talált arra is, hogy *Török* Bálintot, az *Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet* igazgatóját, meleg szavakkal köszöntse és biztositsa az erdélyrészi földmivelő magyarság képviselőjét arról, hogy a Falu-Gazdaszövetség munkásságukat és törekvéseiket mindenkor és mindenben támogatja. *Török* Bálint megköszönve az üdvözlést, hálásan utalt arra, hogy kisebbségi sorsukban is érezték a Falu-Gazdaszövetség segitő kezét. Most, amikor a két országrész ismét összeforrott, természetesen az *Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet* is azon lesz, hogy a két rokontestület — kéz a kézben — együtthaladjon a falusi nép javára és szolgálatára.

Az igazgatóválasztmány tagjai meleg ünneplésben részesitették az erdélyi gazdatársadalom érdekképviseletének kitünő képviselőjét.

(m. c.)

Ujra szabályozzák a gabona kiőrlését és a kenyér készitését

A gabonával és liszttel való takarékos gazdálkodás érdekében a kormány ujra szabályozta a *gabona kiőrlését*, valamint a *kenyér és péksütemények készitését.* A hivatalos lap december 15-iki számában megjelent kormányrendelet értelmében a malmok — teljesitőképességüknek megfelelően — a buzát 82—85%-ra, a rozsot 72—75%-ra kötelesek kiőrölni. Ennek megfelelően háromféle kenyeret szabad készitení és pedig *egységes buzakenyeret, rozskenyeret* és *rozsos buzakenyeret.*

A fehérsütemények közül a sütőüzemek csak *5 dkg-os vizes zsemlét*, a sütő- és cukrászüzemek pedig csak olyan kelt tésztát és süteményt készithetnek és szolgáltathatnak ki, amelyek 50 százaléknál kevesebb lisztet tartalmaznak.

Ugyancsak a liszttel való takarékos gazdálkodás érdekében buzát, továbbá buzának, rozsnak, kétszeresnek és tengerinek emberi fogyasztásra alkalmas lisztjét — az emberi élvezetre közvetlenül alkalmas készitmények kivételével — *ipari célokra felhasználni tilos.*

Egységes rendszer a népbetegségek leküzdésére

A hivatalos lap december 15-iki számában jelent meg a belügyminiszter rendelete a zöldkeresztes egészségvédelmi szolgálatról. A rendelet egységbe foglalja össze mindazt a munkát, amelyet eddig az országban a *zöldkereszt*, a *Stefánia-szövetség*, a *tüdőbeteg-gondozók* és *nemi beteggondozók* végeztek. Ez az egységes rendszer fogja biztositani a magyar falvak és a tanyák anyáinak, csecsemőinek, iskolásgyermekeinek védelmét, továbbá a tuberkulózisban és nemi betegségben szenvedők gondozását.

Hogy kell megszólitani az oktató személyzetet

A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki az *oktatószemélyzetnek iskolai megszólitásáról.* Mivel a miniszter értesülése szerint az utóbbi időben az iskolákban az oktató tanárok és tanitók különféle rangjelző — Nagyságos, Méltóságos, Kegyelmes — cimeket követelnek s a tanulók ilyen megszólitással élnek, a jövőre elrendelte, hogy a tanulók a férfioktatókat: *Igazgató ur, Tanár ur, Tanitó ur*, a férjes nőket: *Tanárnő asszony, Tanitónő asszony*, a hajadonokat pedig *Tanár- és Tanitókisasszony* néven szólitsák. Megengedi ezentúl a miniszter azt is, hogy az oktatók a bácsi és néni — *Tanitó bácsi, Tanitó néni* — megszólitásra engedélyt adjanak tanitványaiknak. Az előbbiekben megengedett megszólitásokon kivül az *iskolákban minden más megszólitás követelése vagy elfogadása* tilos.

Hitelszövetkezeti kongresszus Ungvárott

Az *Országos Központi Hitelszövetkezet december hó 11-én Ungváron* nagyszabásu kongresszust tartott, amelyen Kárpátalja közéletének számos vezetője megjelent, igy többek között *Sztojka* Sándor püspök, valamint *Ilniczky* Sándor kárpátaljai főtanácsadó.

Schandl Károly, az OKH alelnök-vezérigazgatója beszédében a szövetkezeti eszme jelentőségét vázolta, amelynek egyik alapja a *keresztény elgondolás, a tisztesség és az összetartás.* Hangoztatta ezután, hogy az OKH nem öncélu intézmény s ezért kárpátaljai viszonylatban is

a rászoruló kisemberek felkarolását és támogatását fogja mindenkor szem előtt tartani.

Az OKH tehát ki fogja emelni a kárpátaljai szövetkezeti életet abból a sulyos helyzetéből, amelybe az elmult huszéves idegen rendszer alatt került. Minthogy a veszteségeket az OKH magára vállalta, nem fenyeget senkit sem anyagi károsodás veszélye. Bejelentette ezután, hogy már eddig is többmillió pengő hitelt nyujtott az OKH Kárpátaljának *s ezt a hitelkeretet még tovább ki akarják bővíteni közeljövendő időkben.* Végül közölte *Schandl* Károly, hogy Kárpátalja részére külön képviseletet szerveznek, amelynek keretében a magyar nyelv mellett biztositják a rutén nyelv használatát is.

Ezután megválasztották az OKH kárpátaljai választmányát. A választmányi tagok nevében *Brascsajkó* Gyula mondott köszönetet az OKH vezetőségének eddigi fáradozásáért, majd *Sztojka* Sándor püspök bizalmát fejezte ki az uj kárpátaljai hitelszervezeti központ iránt. *Siménfalvy* Árpád, Ung és Ugocsa megyei főispán, valamint *Schandl* Károly ujabb felszólalása után a Kárpátalja hitelélétében nagyjelentőségü szövetkezeti kongresszus a magyar és rutén himnusz eléneklésével ért véget.

HÓ ÉS HOMOK

Megint hazudnak a suttogók, a jól értesültek. Mesterük London, forrásuk az angol rádió. Mindennap nagy olasz vereségekről számolnak be. Elmondják, hogy Albániában kikaptak az olaszok, Afrikában pedig sulyos csatát vesztettek. Sokezer az elfogott olasz hadifoglyok száma. Az angol hajóhad lövi az olasz gyarmatokat, a bombavetők pedig látogatást tesznek Olaszország városaiban.

Igy megy ez mindennap, mert azt gondolják, hogy elhisszük. Tévednek. A mi értelmes népünk nem áll kötélnek. Tudja, honnan fuj a szél. A háboru alatt megtanulta, hogy mindig az kiabál legjobban, akinek ég a háza. Ezek ellen a baljósok ellen mi a védekezés? Semmi más, mint a tiszta igazság. Nézzünk szembe vele.

Az igazság az, hogy olasz testvéreink, **Mussolini népe,** *4200 kilométeres szárazföldi és 17.000 kilométeres tengeri arcvonalon* harcolnak vitézül. Ez az óriási terület kétféle: *sivatagi terep* homokviharokkal és igen magas *uttalan hegyvidék* hógörgetegekkel. Mind a két helyen szinte lehetetlen a motorizált hadviselés. A sivatagban tüzes homok, a viz hiánya, a pokoli forróság, a fedezékek és utak hiánya akadályozzák a gyors előremenetelt. Albániában 2000 méteres hegyek, dermesztő hideg, magas hó, alacsony járásu felhők és a hegycsucsok nehezitik meg a repülők tevékenységét. Ilyen terepen csak lépésről-lépésre, csucsról-csucsra, szakadékról-szakadékra, árokról-árokra lehet előre menni. Itt nincs iram, nincs lerohanás, mint a pompás utakkal behálózott sik terepeken. Ez a földrajzi helyzet tehát az angoloknak és görögöknek kedvez, a háborukat azonban a csaták döntik el. Mi, akik a falu fiaival csikorgó hidegben, itéletidőben ott álltuk a sarat a Kárpátokban, mint olasz testvéreink Albániában, jól tudjuk, hogy mit jelent egy téli háboru a maga szörnyü borzalmasságában.

Mi, akik végigéltük a lövészárkok minden harcát, szenvedését, megértjük és csodáljuk az olasz hadsereg hősi küzdelmét, az angolokkal megerősitett görög hadsereggel szemben. Mi tudjuk, hogy az angol világbirodalom Albániában és Libiában minden összeszedhető erejével az olaszok ellen fordult. A háboruban azonban lehet csatát veszíteni és nyerni is, mert a szerencse nem mindig egyforma, de *hogy a végső győzelem az olasz fegyvereké lesz, az olyan biztos, minthogy éjszaka után felkel a nap.* Szent meggyőződésünk ez, mert az olasz nép egy emberként áll *császára és Mussolini* mögött. Az olasz szuronyokat pedig acélos és áldozatos férfiak markolják. Hiába hazudnak tehát, mert bármi történjék is, Olaszország győzni fog!

SZEKERES LÁSZLÓ

GAZDAÉLET

Gesztelyi-Nagy László dr. ünneplése. A *Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara* most tartotta meg közgyülését, amelyen meleg ünneplésben részesitette *Gesztelyi-Nagy* László dr. kamarai igazgatót harmincéves közirói és huszonötéves agrárközéleti munkásságának jubileuma alkalmából. A közgyülés Gesztelyi-Nagy László nevére tizenötezer pengős *Alföld-fejlesztési alapitványt* létesitett, a kamara tagjai nevében pedig *Nicsovics* György diszes ezüst-tollat nyujtott át az ünnepeltnek. A napirend során *Gesztelyi-Nagy* László igazgató érdekes jelentésben ismertette a mezőgazdaság nehéz helyzetét. *A termelés biztositását jelölte meg a legfontosabb kormányzati feladatnak* és bejelentette, hogy a kamara felterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez nagyarányu *tavaszi vetőmagakció* előkészitése érdekében. Hosszasan foglakozva a mezőgazdasági árkérdéssel, megállapitotta: az a fontos, hogy *falun legyenek arányban a mezőgazdasági és ipari árak, nem pedig a gyárakban.*

Az ősziek vetésterülete 15—60%-kal csökkent. A december elsején hirtelen beállott erős fagy és havazás miatt a még hátralevő őszi mélyszántási és vetési munkálatok *teljesen megakadtak*, igen sok vármegyében pedig a nehezebb talajok, lapályosabb és mély részek, valamint a viz alatt álló földek *ez évben egyáltalán nem kerülhettek megmüvelés alá.* Az őszi mélyszántásokat a munkáshiány és igaerőhiány miatt, valamint a tengeri késői beérése és főleg a talaj rendkivüli nedvessége miatt csak *30—60 százalékban végezték el.* Az őszi gabonák vetésterülete a legtöbb vármegyében *15—30 százalékkal kevesebb más évek vetésterületéhez viszonyitva.* Ennél is nagyobb, *30—60 százalékos vetésterületcsökkenésről* jelentenek Abauj-Torna, Bereg, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok és Heves vármegyék.

ELKOBOZZÁK A FAKÉSZLETEKET A SPEKULÁNSOKTÓL

Bárczay János földmivelésügyi államtitkár *Ungvárra* kérette a kárpátaljai erdőigazgatókat, hogy velük és *Fogthüy* Miklóssal, a faügyek országos miniszteri biztosával, megbeszélje a már kitermelt és tárolt fa rendeltetési helyére való szállitásának módozatait. A megbeszélés eredményéről az államtitkár a sajtó számára nyilatkozatot adott, amelyben bejelenti, hogy öt-hat hét alatt az egész kitermelt famennyiséget leszállitják, amely *teljes mértékben fedezi az ország szükségletét.* A tüzifaellátásban komolyabb akadály nem lesz és minden zavar bekövetkezését elháritják. Azoknál az erdőbirtokosoknál, illetve kereskedőknél, ahol bármilyen mennyiségü tüzifa áll rendelkezésre és annak szállitása az árak emelkedésére való számitás, illetve spekuláció következtében nem történik meg, *ott a hatóságok el is kobozhatják a készletet.*

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés
a törvényesen védett
Rákoshegyi baktériumölő
mélkül. Kapható és megrendelhető csak
IFJ. AULITZKY OTTÓ
Budapest, VII. Dohány-utca 34, fsz. 2/a
Árak: Demijonnal ab Budapest
4 6 8 10 15 20
4·80 7·10 9·10 10·80 16·- 21·20
Tanulságos prospektus e lap olvasóinak ingyen!

Bizonyos sulyhatáron alul vágási tilalom lépett életbe zsir- és hussertésekre

A zsirtermelés fokozása érdekében a földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy a *száz kiló élősulyt el nem érő zsirsertéseket*, továbbá a *hatvan kiló élősulyt el nem érő hussertéseket és malacokat* sem köz-, sem magánfogyasztás céljára *december hó 15-étől kezdve nem szabad levágni.* A tilalom nem vonatkozik a kényszervágás esetére, valamint arra az esetre, ha a sertést állatorvos megállapitása szerint gazdaságosan nem lehet hizlalni. A vágási tilalom alól a községi előljáróság felmentést adhat abban az esetben, ha a *hizlaló takarmányhiány miatt képtelen a hizlalást továbbfolytatni.*

A felesleges készlethalmozások elkerülése végett a földmivelésügyi miniszter azt is elrendelte, hogy *magánfogyasztásra csak saját hizlalásu sertést szabad levágni és azt is csak annyi élősulyban, amennyi a birtokosnak és háztartásának, valamint gazdasági cselédeinek ellátására szükséges.* A levágható sertések számát a községi előljáróság állapitja meg.

Aki pestises sertést ad el, szavatossági kötelezettséggel tartozik

Egyik nagy sertéshizlaló cég 259 darab sertést vásárolt egy fehérmegyei földbirtokostól. Az átvétel után öt nap mulva észrevették, hogy a sertések között sertéspestises betegek vannak. Nyomban értesitették erről az eladót, egyben arról is, hogy az ő költségére az egész falkát beoltották sertéspestis és sertésorbánc elleni szérummal. Hat darab sertés ennek ellenére is elhullott, illetve kényszervágás alá került. Ezt követően

a hizlalóvállalat kártéritési pert inditott a földbirtokos ellen 3453 P megfizetése iránt.

A *járásbiróság* annak megállapitása céljából, hogy az elhullott sertések valóban sertéspestises betegek voltak-e, megkereste a *M. Kir. Állatorvosi Főiskola Felülvéleményező Tanácsát*, amely megállapitotta, hogy a perbeli sertések tényleg sertéspestisben voltak betegek és hogy az egész falka ennek a betegségnek a ragályosságával megfertőzve került a hizlaló cég birtokába. Az *Országos Állategészségügyi Intézet* pedig a levágott sertések belsőrészeinek megvizsgálása után, igazolta a sertéspestis betegséget.

E vélemények alapján a járásbiróság *megállapitotta az eladó szavatossági kötelezettségét* és azt is, hogy a falkának sertéspestis és sertésorbánc szérummal, az eladó költségére történt beoltásával a hizlaló vállalat a további kárelhárításra vonatkozó kötelezettségének tett eleget. A szakértők véleménye ugyanis az, hogy ha egy falkában fellép a pestis, ugy az elpusztulás arányszáma 2 százaléktól 80 százalékig terjedhet, ha a falka védőoltás nélkül marad.

A törvényszék 2350 pengőt itélt meg,

ebből azonban levonta azt az értéktöbbletet, amennyivel a szimultánozás folytán a sertések értékesebbek lettek,

továbbá az elhullott sertések husának értékesitéséből befolyó összeget és az eladó által már kifizetett 668 pengőt.

Az *itélőtábla* helybenhagyta a törvényszék itéletét azzal az indokolással, hogy a sertések a hizlalás alatt *a védőoltás következtében immunissá váltak és hogy az eladó költségére végzett védőoltás következtében a hizlalóvállalat élvezte a betegségtől való védettség előnyeit.*

A mezőgazdaság időszerü kérdéseit vitatták meg a gazdahéten

Az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* által évenkint rendezni szokott *gazdahét* keretében az idén is a mezőgazdaság legsulyosabb és legfontosabb kérdéseit vitatták meg.

A gazdahét magas szinvonalu üléseit az OMGE szakosztályainak együttes ülése nyitotta meg, amelyen *Czettler* Jenő dr. titkos tanácsos elnökölt. Az ülésen felolvasták a külföldön tartózkodó *Jurtsek* Béla termelési és értékesitési kormánybiztosnak *Irányitott termelés a mezőgazdaságban* cimü előadását, amelyben a kormánybiztos kifejti, hogy

a magyar gazdáknak is bele kell illeszkedniök az Európában most kialakulóban lévő uj gazdasági rendbe.

Rámutatott a munkapiac megszervezésének, a mezőgazdasági és ipari cikkek árai közti arány megállapitásának fontosságára. Az életbeléptetendő *irányitott termelésnek* előfeltétele, hogy a termelés jövedelmező legyen. A belterjes mezőgazdasági termelés érdekében megoldandó a mezőgazdasági hitel ügye is. A nagyszabásu előadás a fontosabb részletkérdésekre is kiterjeszkedett és a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

December 15-én délelőtt tartotta közgyülését *Somssich* László gróf elnöklésével az *OMGE*. Az elnök megnyitó beszédében hódolattal emlékezett meg Magyarország Kormányzójáról, majd foglalkozott a mezőgazdaságot ért sulyos elemi csapásokkal. Elismerését fejezte ki a kormánynak a csapások enyhitése érdekében kifejtett munkásságáért és

dicsérettel szólt a magyar gazdákról, akik hősies küzdelmet folytattak a termelés folytonosságának biztositásáért.

A termelés átállitásának kérdésével foglalkozva kifejtette, hogy *mindaddig nem lehet a buzavetésterületet csökkenteni, amig a terméshozam nem emelkedik.* Végül a helyes árpolitika fontosságát és a középlejáratu mezőgazdasági hitel rendszeresitésének fontosságát hangoztatta.

Az elnöki megnyitó után *Bárczay* János földmivelésügyi államtitkár beszédében rámutatott arra, hogy nemzeti érdek a gazdatársadalom erősitése. Kifejtette, hogy a földmivelésügyi kormány a legmesszebbmenően iparkodik a bajbajutott gazdatársadalom sorsát javitani és kimutatta, hogy a támogatásnak kölcsönösnek kell lennie, azaz a gazdaközönségnek egységesen kell a földmivelésügyi kormányt nehéz munkájában támogatnia.

Teleki Béla gróf tolmácsolta ezután az erdélyi gazdák üdvözletét, majd a napirend további tárgyalása során megválasztották azt a hat tagot, akikből kettőt az államfő öt évre felsőházi taggá nevez ki.

Az OMGE dohánytermelési bizottságának ülésén *Fattinger* Sándor dr. bejelentette, hogy *a Dohányjövedék lényegesen felemeli a dohánytermelő területet.*

A *Cukorréptermelők Szövetségének* közgyülésén a gazdák az átvételi ár felemelését sürgették.

Az OMGE lótenyésztési bizottságának ülésén a lótenyésztés időszerü kérdéseinek megvitatása kapcsán bejelentették, hogy *a kormány közel 2000 tenyészkancát oszt szét erdélyi tenyésztők között.* A szakosztály határozatában a honvédség által átvett lovak átvételi árának felemelését kérte.

Szétküldöttük a naptárakat

Az 1941. évre szóló VASÁRNAP NAPTÁR-t mai számunkkal megküldöttük igen tisztelt előfizetőinknek. Fogadják olvasóink ezt az ajándékot olyan jószivvel, mint amilyen szeretettel készült. Reméljük, hogy valamennyien hasznos ismereteket, kellemes szórakozást és igaz gyönyörüséget meritenek belőle.

Hátralékos előfizetőink természetszerüen nem kaphatták meg naptárunkat. Erre csak abban az esetben kerülhet sor, ha a hátralékos előfizetési dijat eljuttatják hozzánk, a már megküldött befizetési lap felhasználásával. Aki tehát még hátralékban van, mielőbb rendezze előfizetését.

MUNKÁT KERES:

Az *Országos Gazdasági Munkaközvetitő Iroda* nyilvántartása szerint az alábbi mezőgazdasági munkások keresnek elhelyezkedést, illetve az alábbi gazdaságok keresnek mezőgazdasági munkaerőt.

Sebesy Zoltán (Rákospalota, Pöltenberg-u. 43.) 48 éves, nős, kétgyermekes *kertész* elhelyezkedést keres. Konyhavirágkertészethez, méhészethez ért. — **Hornyik István** (Kürt, Szentistvánpuszta, Nyitra—Pozsony vm.) 20 éves, nőtlen, végzett *gazdász* gyakornoki állást keres. — **Sebők István** *napszámos* bármilyen munkára elhelyezkedést keres. (Cime: az Országos Gazdasági Munkaközvetitő Irodában). — **Baricsa Ferenc** (Hódmezővásárhely, Kálvin-tér 3.) (Nagy Vilmos levelelvel) *munkásvállalkozó* társaival együtt bármilyen mezőgazdasági munkára elszegődne. — **Kokány László** (Sárszentmiklós, Pusztaszarvas Fejér vm.) összes magas és alacsony nyomásu gépekhez értő *gépész*, 29 éves, nős, 10 évi gyakorlattal, teherautó, motórkerékhár vezetéshez igazolvánnyal rendelkezik, villanyhoz is ért.

MUNKÁT KAP:

Dr. Jantsits Sándor szőllőbirtokos Siklós, Baranya vm.) legalább 3—4 munkabiró családtaggal biró *vincellérházaspárt* keres. — **Berki Gyula dr.** szőllőbirtokos (Budapest, II., Jégverem-utca 6.) Siklós község határában lévő szőlőterületére családos, gyermekes *vincellért* keres. — **Gáti Gézáné** Sátoraljaujhely, Drugeth-utca 22.) nőtlen vagy családos *vincellért* keres. — Lovak és tehenek ápolásához értő **mezőgazdasági munkás** egész éves szerződést kaphat. Cim: *Bodnár Gábor, Balatonlelle.* — Azonnali vagy későbbi belépésre 20 és 40 év közötti egyén, **gazdasági cseléd**, aki lovakkal bánni tud, bennkosztra, teljes ellátás és fizetés megegyezés szerint alkalmazást nyerhet. Cim: *Kadlecsik Pál*, Aka, Veszprém vm.

KARÁCSONY • 1940

A csodatevő karácsonyfa

Az öregember tuskót vágott kinn az udvaron. Varjusereg huzott el a feje felett. Lassan egyenesedett fel a görnyedésből.

— Beszorultak ezek is, — dünnyögte magában és hosszan utánuk nézett. Aztán méla, tötyögős mozdulatokkal összeszedte a felvagdalt fát és bekocogott vele a pitvarba.

— Elég keveset aprózott kend megint, — pattant rá a menyecske, amikor lezuditotta a padka elé a tüzrevalót.

— Hászen hozhatok még be egy kicsit, — duruzsolta komoran a bajusza alatt. A menyecske fujta tovább a nótát.

— Pedig előre is gondoskodhatna fárul, amikor itt van az ünnep egy araszra.

Az öreg kelletlenül visszabotorkált az udvarra.

— Beszilhecc nekem, beszilhecc, én biz', csak nem fogom felvágni a drága tuskót előre, hogy receficében egye el a fene!

Egy kis forgácsot kotort csak összse, azt vitte be, de azt sem azért, hogy a Zsófi kelepelése meghatotta, hanem csak ugy a rend kedviért, mert szerette, ha takaros és tiszta az udvar. Felseperte a hulladékot, mokyogott:

— Nem tud ahhó Zsófi, hogy milyen keserves a tuskószerzés, asszony ő.

Befelé mentiben is dünnyögött. Bent azonban egy árva kukkot sem szólt, pedig a menyecske ujra kezdte. Mégpedig olyan hangon, hogy az öreg kénytelen-kelletlen kipusmogott az ólba...

Az öreg oktalan bunak eresztette a fejét. Rágta a szomoruság a menye miatt, aki olyan nagyon a kezei közé kaparintotta a háziuralmat, amióta ide szekerezték a sifonérját, hogy az ő tekintélye ugy elapadt, mint a Kati teje „elledzés" előtt. Hát jó, kitér az utjából. Nem dacol vele ezután sem, ahogy eddig sem ellenkezett nagyon; de amit nem talál jónak, azt nem teszi menyecskedirigálásra. Hadd mondja az egész falu, hogy ő zsugori... Hát az. De az ő onokájának lesz mit apritani a tejbe...

Az istállóban meleg volt, meg fullasztó csend is, amibe csak a Kati tehén szuszogása hallatszott fel néha, amikor nagyobbat sóhajtott. Az öreg elaludt a dikón.

Zsófi vacsorát főzött benn az urának. Közben-közben a rosszul égő mécses vastag kanócát piszkálgatta a hajtüjével. Isten tudja, elfogta-é a bünbánat, hogy azért nem kellett volna olyan nagyon megmarni az öreget, aki mégis csak a gazdája ennek a nádfedélnek, ami alatt ő is csak beleismerkedett a jobb életbe és itt hozta a világra Gyurit is. A Gyurikát, azt az eleven, csupa élet kis kölyköt, aki már verset is tanult az óvodában...

Zsófi gyakran ráeszmélt egy-egy megszelidült percében, hogy őneki, a falu felszedett, szegény árvájának, jobban meg kellene hunyászkodnia ebben a házban. De ilyen megtérés csak akkor jött rá, ha egyedül rakosgatta a tüzet, és turóscsuszát főzött az urának; turóscsuszát, amit lánykorában sohasem evett.

Már hat felé járt az idő. Az ura mindjárt itthon lesz. Magára kapta a ködmönt, hogy átszalad Gyuriért a szomszédba, mert a gyermek a Mihályék pujáival szokott játszadozni délutánonként. A kertajtón ment, amin az istálló végében lehetett keresztül surrani.

Ment és jött. Aztán másik szomszédba szaladt, meg a bótba rontott. Fokról-fokra izgatottabb lélekzéssel, mert a Gyuri már egy óra óta eljött Mihályéktól.

Ujra megnézte otthon. Gyertyával járta végig az udvart, meg a kertet.

— Gyuri te! — énekelte remegő hangon.

Bukdácsolt a repkedve táncoló gyertyafény sovány lángja mellett és

— Uram, bocsáss, — még a kutba is belereszkette a gyertyát vak döbbenetü kétségbeesésében. Aztán ment, futott, ösztönszerü rémülettel az istálló felé. A gyertyaláng kialudt a kezében. Sötétben nyomta be a fakilincses ajtót. Szólongatta Gyurit és tapogatott a tehén körül, hogy anyai rémlátása rettentő iszonyatára az ölébe szedje az agyonrugott gyereket, aki magányos, ártatlan kóborlásában talán meg akarta cirógatni Katit. De nem volt ott a gyerek. Zsófi asszonyt a hideg láz borzongatta. Motoszkált, tapogatott tovább. Megbotlott a dikó sarkában. Ahogy tapogatott ott is, vad, kutató ösztönével egy kerekvégü valami furódott a gyomrába. Az alvó öreg csizmája volt.

Zsófi megrettent. Azt hitte, hogy az öreg tanyázni ment a trafikba. Ujabb rémület önti el. Jaj, talán szél ütötte a vén csontot és meg is hótt az is.

Ahogy simitja a kezével az öreg lajbija szélét, meleg kézbe akad a keze. A kéz gyenge, lágy és kicsi. Görcsösen szoritja meg. Nyomban magához szeretné ölelni Gyurit, de valami szurós galy tövisei sebzik meg a kezét. Nem bánja akármi az, belemarkol és durván, ijedten dobja el. Egy fenyőfaág volt. Ezzel aludt a gyereke a nagyapja mellett...

Zsófinak eszébe sem jut, hogy mi baja lehet a gyereknek. Csakhogy megvan már; csakhogy nem esett a kutba és nem rugta agyon a tehén a sötétben.

A fenyőfaágat a sarokban találta meg másnap az öreg. Csudálkozik, hogy hogy került az oda. Lassan kisilabizálja, hogy talán a gyermek hozta oda az este, amikor mellé huzódott a dikón. Amit ő csak ma tudott meg, mert erélyesen faggatták a gyerek felöl, mivel az este ott beteg lett szegény csöppség. Ő nem emlékezett semmire, csak arra, hogy betért az ólba és elnyomta a buzgóság. Bebotorkált megint a házba, hogy megnézze a gyereket.

Gyurika lázas és félrebeszél. Megfázott tegnap és el is fáradt a játékban. Mihályné már át is volt és elmondta, hogy a gyerekek karácsonyosdit játszottak nagyban az este.

Most nem ér rá a család egyebet firtatni. Beteg a gyerek. Beteg a Gyurika, annyira, hogy orvost kell hivatni...

Karácsony estéjén magára eszmél valahogy. Ahogy felnyitja a könnyes, lázas, égü szemebogárkáját, valami érdekes karácsonyfáról beszélget, meg nagyapát emlegeti.

Az öreget vádolja a menyecske, hogy elbabonázta a szive gyöngyvirágát azzal a fenyőgallyal. De csak lásson még egyszer olyan szurós ágat a háznál, hát kidobja a szemétre.

Az öreg most is némán, hideg daccal hordja be a tüzrevalót. De most nagyobb a porció. Melegebbnek kell lenni a háznak: Gyurika beteg. Aztán bemegy, ujra megnézi a gyereket.

A gyerek egyedül volt a szobában. A dunnás ágy fülledt mélyében süppedve. Susogott, lázálmodott.

Az öregnek szomoru lett az arca. Fájó lélekkel nézett a közeledő karácsonyestébe. A ház közepén állt. Haldoklik a gyermek, suhant belé a félelem. És még őt hibáztatják érte, mert ő mellé feküdt és ugy hült meg akkor este a dikón. Ő pedig ártatlan volt ebben.

Lassan moccant kifelé. Amikor kiért az udvarra, valami zsoltáros zengés hullámzott belé. Kiegyenesedett. Bele bámult a messzeségbe. Aztán bement megint a szobába. Belekotort ünneplő kabátja zsebébe és kivette a bukszát.

— Mégis ugy lesz, ahogy én akarom, ha zsugori is vagyok, — dünnyögte — és lassan kikocogott az utcára, a piac felé.

Esteledett. A szomszédok is begyültek a lázas gyereket siratni és igy várni a karácsonyestét.

— Csak a csuda segithet itt, Zsófi, hidd el, — hajtogatta Bódor néni, amikor a kalácsot szedte kifelé a kemencéből — mert a beteg gyerek anyja egy pillanatra sem mozdult el a lázas kisfia mellől.

Már betlehemesek is járkáltak. A kántálók is bekérdeztek az ablakon, hogy szabad-é az Istent dicsérni? De nem volt szabad. Haldoklott a gyerek...

Nagyapa azonban bejelentés nélkül érkezett meg. Egy szép gömbölyü kis karácsonyfával lopakodott be a házba. Szótlanul az asztal közepére állitotta egy bögrében.

A gyermek felneszelt. Az anyja is az asztal felé forditotta a tekintetét. Megmerevedett a karácsonyfa láttára, de keserü fájdalmában nem volt ereje, hogy beváltsa a fogadalmát, nem dobta ki a fát. Még csak tiltakozó szót sem tudott ejteni, csak a gyerek arcát leste és keresztet hányt magára, amikor látta, hogy éledezik a kisfiu.

— Istenem, jobban van! — tört fel belőle a megkönnyebbülés.

A gyerek nézte a karácsonyfát, nézte és mosolygott.

Tán akkor este is azt akarta kérdezni a nagyapjától, hogy neki hoz-e a kis Jézuska karácsonyfát? De nem tudta felkölteni az öreget. Igy fáradt ernyedéssel aludt el mellette és meghült a dikón. Talán bele is halt volna, ha nagyapa ösztöne nem érzi meg a kis szive karácsonyfáért dobogó lázát.

Gyurika ujjongó csodálkozással nézte a karácsonyfát...

Az asszonyok sirtak meghatottságukban.

— Ugyi, Zsófi, eljött a csoda, — szepegte Bódor néni.

Nagyapának is könnyben csillogtak öreg szemei. Most nem volt láb alatt senkinek. Hitet, örömet és szeretetet hozott a házba. Karácsonyt...

A kántálók ujra megkocogtatták az ablakot.

— Szabad-é az Istent dicsérni?

Szabad volt, hiszen most már nem hal meg a gyerek.

GÁLL FERENC

A busongó magyar

Amikor Isten befejezte a világ teremtését és létrehozta a különfajta nemzetet és népet, maga elé hivatta a régi görögöt és megkérdezte:

— No fiam, hogy tetszik ez a világ? Tudod-e dicsérni és tudsz-e engem dicsőiteni benne?

A görög lelkesen lobogtatta meg a tógáját:

— Dicsérem a bölcsességedet, mely benne megnyilvánul, dicsérem a törvények szerint forgó csillagokat és parányokat.

Isten bólintott és maga elé hivatta a rómait és őt is megkérdezte. A római felemelte kardját és komolyan igy szólt:

— Én dicsérem a hatalmat, a villámot, a dübörgő mennydörgést, dicsérem az ember törvényeit és a menetelő légiókat.

Hivatta Isten az angolt is, aki dicsérte, hogy milyen hasznos ez a világ, csupa ügyesség, lehet benne kereskedni és nyerészkedni. És eljött a francia is, aki lelkesen hányta-vetette vékony karjait és lelkendezve hadarta, hogy milyen szép is ez a világ; tele van virággal, szép nővel, gyerekkel, az ég olyan derüsen kék, a tenger olyan vidáman zöld.

Jött a német is. Kovácsmühelyéből bujt ki, ahol épp valami gépet fabrikált és szerszámait mutogatva dicsérte Istent és a világot, ahol gyártani lehet.

Eljött a szláv is; faházából bujt ki, ahol deszkára arannyal szentképet irt és jámbor éneket énekelt:

— Én dicsérem az alkonyt, az éjszakát, amikor elmélkedni lehet, hallgatni vagy balalajkát pengetni.

Igy jött minden nép sorjába. Mind elvonult és mind dicsértek, lelkesedtek. Isten mindre bólongatott és örült.

— No, ki van még hátra? — kérdezte és kezével beárnyékolta szemét, körülhordozta tekintetét a földön. — Ni, ott van még egy náció.

Tényleg, ott állt a magyar az Uralhegységen tul, Turán sikján. Körülötte legelt nyája, ő pedig botjára támaszkodva bámult kelet felé. Bámult, nézett de nem látott, nem hallott.

Isten rákiáltott:

— Hallod-e magyar!

A magyar meg se moccant. Isten nagyobbat kiáltott:

— Magyar, nem hallasz engem?

A magyar erre se moccant. Isten bosszus lett és akkorát zengett, hogy a sikság hullámot vetett a magyar lába alatt:

AZ ÁCS FIA

Szegény Asszony szülte,
Mária! Mária!
Napos aranyhaját
Szénatorzs fésülte,
Szent Fia! Szent Fia!

Körülötte barmok,
Pásztorok! Pásztorok!
Szórtak vastag almot,
Fényes arany-almot,
Lássátok! Lássátok!

Szent csillagok szálltak...
És mennyből az angyal...
Nagy Királyok jártak
Kisded elé menvén
Mirhával, arannyal...

Szives embereknek
Békesség! Békesség!
És a Szeretetnek
Szivetekbe hajlék
Adassék! Adassék!

TÁBOR ISTVAN

— Magyar, megidézlek, jöjj elém!

Az álmodozó végre fölriadt és könnyelmesen odafordult Isten felé.

— Azt kérdezem tőled, hogy tetszik-e neked ez a világ?

A magyar megint a messzeségbe bámult és csendesen igy válaszolt:

— Nem tetszik.

Isten felhuzta szemöldökét:

— Miért nem tetszik?

— Mert épp most álmodtam magamnak szebbet, ahol csak gondolni kell valamire és megvan már. Nem kell fabrikálni, nem kell mozogni miatta, nem kell a fejét törni az embernek, nem kell számitani, ügyletet kötni, csak meg kell álmodni és már kész is az, amit kivánok. Miért nem teremtettél ilyen világot?!

Isten rettentően megharagudott. Akkorát szólt, hogy a tenger kivágódott medréből és a hegycsucsokról sziklák omlottak alá:

— Nohát, ha nem tetszik neked ez a világ, ne is találd meg benne a magad helyét. Álmodj, de soha ne élvd el azt, amit megálmodsz.

Azóta nem találta helyét a magyar. Kerengett nyájaival, vándorolt a síkságokon keresztül. De sehol nem tetszett neki a hely. Mindig az gyötörte, ha valahol letelepedett, hogy másutt szebb a világ és neki oda kellene menni. Azóta busongott és azóta vigadt sirva, azóta minden rossz neki és azóta marja egymást és önmagát.

El is bujdosott minden népektől és ide költözött a Kárpátok medencéjébe. Bizony itt sem marad meg, ha István király nem találkozik Jézus Krisztussal. De István szövetséget kötött Isten fiával és éjjel-nappal könyörgött neki, hogy tegyen valamit ezért a népért, mert elpusztul a nyugtalanságban. És Jézus Krisztus megigérte István királynak:

— Addig fog ez a nép szenvedni, gyötrődni, addig sujtják sorscsapások, addig gyötrik szomszédok, hogy egyszer megfeledkezik az álmodozásról, cselekedni fog és dolgozni. Akkor majd hatalmas birodalmat teremt magának és a népek csodálni fogják.

*

Ne mondd testvér, hogy mese az, amit itt hallottál. Vagy mondd, hogy mese, legenda, de vondd le tanulságát: ne perlekedj Istennel, ne álmodozz a szebb világról, ne légy Isten ellenzéke. Értsd meg, mi Isten célja a sorscsapásokkal és tanulj meg élni itt, ezen a földön.

SINKÓ FERENC

A csokor

A korcsma uri vendégek részére fenntartott, külön helyiségében ketten ültek a fehér teriték mellett: Visnyei Kálmán irodatiszt és régi barátja, Palik Ferenc. Kint, a villanyfényes köruton autók tülköltek, villamosok csilingeltek és a söntés egyik zugában pár szál cigány hangolta a nyütt hurokat. Már a harmadik butélia bor került az asztalra és a két barát a kiürült poharak fölött összehajolva folytatta a megkezdett beszélgetést. Visnyei egyre sürübben pillantgatott az órára, a rég nem látott baráttal való találkozás minden öröme ellenére is idegesitette már az idő mulása.

— Terhedre van talán a társaságom? — kérdezte Palik ur szemrehányóan.

— Világért sem, sőt nagyon örülök, hogy annyi idő után végre a véletlen összehozott minket, de tudod... három éves házasságom alatt még egyszer se maradtam ki és most Annus bizonyára nyugtalankodni fog miattam, nem tudja szegény, hogy mi történt velem.

— A feleséged nem fog megharagudni, ha megmondod, hogy én csábitottalak el egy kis beszélgetésre. Remélem, fog még rám emlékezni?

— Hogyne emlékeznék! Hiszen egy időben versengtünk a kezéért mindaketten.

— És kettőnk közül Te lettél az a szerencsés, akihez Annus hozzáment.

Visnyei csak nézte a barátját és nem válaszolt. Arra gondolt, hogy kevésen mult, talán a véletlenen, hogy nem ezé a nagydarab emberé lett Annus. Bizony sehogyan se illett volna hozzá az a lenge, törékeny kis teremtés...

Palik törte meg a csendet:

— Nem érdekes, mondd csak, hogy mi, akik tulajdonképen vetélytársak voltunk nem lettünk mégsem ellenségek? Pedig talán lett volna okunk.

— Nekem ugyan nem — vallotta Visnyei, akinek nyelvét a szokatlan borital kezdte megoldani. — Végeredményében még hálás is vagyok neked, mert Annust tulajdonképen neked köszönhetem.

Erre a váratlan vallomásra Palik urban nagyot lobbant az indulat.

— Megbolondultál? Csak nem akarod azt mondani, hogy Annust neked én... éppen én...

— Már pedig megbocsáss, ez igy van — erősködött Visnyei. — Emlékszel még arra a karácsonyestére, amit együtt töltöttünk Annuskáéknál?

— Amikor Te azt a csokrot hoztad?

— Én? Miféle csokrot?

— Ami a vacsoránál ott állt az asztalon és pontosan közénk tették, hogy ne lássuk egymás arcát...

— Hogy miért tették közénk, azt én nem tudom, de hogy azt nem én vittem, hanem éppen Te, arra nagyon jól emlékszem.

— Már hogy vittem volna én? Miért is tagadod, hogy Te voltál az a gavallér? Hiszen megmondták nekem. Még akkor este a fülembe sugta Annuska édesanyja: „Látja-e, a Visnyei hogy kitett magáért!"

— No de ilyet! Nekem rólad mondták ugyanezt. Még azt is hozzátette Annus édesapja, hogy ez jelent valamit! Ettől aztán észbekaptam...

— És másnap sietve megkérted az Annus kezét!

A két barát meghökkenve nézett egymásra: mintha hályog hullt volna le mindkettőjük szeméről.

— Nincs másként — vélte Palik — a csokrot az öregek vették és kieszelték ezt a cselt, hogy kiugrassák a nyulat a bokorból.

— No, ki is ugrattak! — csattant föl Visnyei megszégyenülten. Aztán elhallgatott, beharapta az ajkát. A homlokán kidagadtak az erek, a szemei egészen kidülledtek, majd meg egészen beestek. Az arca biborpiros lett, azután fehérre vált, mint a fal.

— Gyerünk — mondotta hirtelen elhatározással.

Fizettek és mentek. Visnyei szinte rohant ki, a levegőre. Gyorsan elbucsuzott a barátjától és elrohant. Az agya kábult volt, a szive majd kiugrott. Határozottan rosszul érezte magát.

A bor a fejében még csak fütötte háborgó indulatait. Már alig várta, hogy otthon legyen és elégtételt vehessen magának, amiért egy ravasz játék céltáblájául használták fel. Becsapták, rászedték. A furfangos szülők, de a lány is! El fog válni tőle. De előbb leszámol vele, ugy, ahogy érdemli! Mehet a két gyerekével együtt vissza az apjához.

Kicsi hijja, hogy tovább nem vitte a villamos. Már nem is emlékezett, mikor és hol szállt föl rá, sem arra, hogy átrobogott vele a Margithidon. Ólomlábakkal, ingatagon tette meg az utat a megállótól hazáig. A kinyiló ajtóból kiáradó fény megvakitotta egy pillanatra. Nekitámaszkodott az ajtófélfának, ugy nézett szét. Körüljártatta vérbenforgó szemeit a szobán. Hol van az a... Az ágy üres... A gyerekek?... Az ő gyerekei?...

— Kálmus, Anci!!

Kiáltani akart, de nem jött hang a torkára. Valami a szivébe nyilallott rettenetes hasitással.

A kályhában pattogott a tüz, arra tekintett. Most már megszokta hunyorgató szeme a világosságot. Hátrahökölt... A kályha mellett, kis széken, ruhástól ott ült az asszony. Feje oldalt billent, aludt. Ölében a kisfiu, anyja keblén csüngve álmodott édesen s az asszony lábánál, a kis zsámolyon ott kuporgott Anci, a kétéves, drága csöppség, anyja ölébe hajtva fejecskéjét...

Visnyei csak nézte a képet, majd tekintete az asztalra tévedt... Szépen megteritve a vacsorához.

— Istenem, még nem is ettek — villant át az agyán. — Vártak, mostanáig vártak rám...

— Szegények — suttogta és a torkát fojtogatta a kibuggyant zokogás.

Az asszonyka fölriadt:

— Kálmán! Csakhogy hazajöttél!

— Haza — nyögte a férj és a feje a büntudattól lecsuklott.

A gyermekek is ébredeztek már a zajra.

— Apa, apa!

— Hol voltál? — faggatta a felesége és gyöngéden megsimogatta. — Csupa fal a télikabátod. Mi történt veled?

Visnyei egyetlen mozdulattal átölelte mindhármójukat és adós maradt a felelettel. Mohón itta be tekintete a látványt: a kisirtarcu feleség képét a két drága gyermekkel és mélységes gyülölettel gondolt a barátjára.

— Bánom is én a csokrot! — kiáltott.

És ebben minden benne volt.

KOZMA BÉLA.

Utat tévesztettem...

Parasztok,
boldog, erős testvéreim,
bocsássátok meg, hogy
könyvet vettem a kezembe
és odahagytam
a zöld és arany mezőket
s a jegenyeoszlopokra boruló
égboltozat
békességét,
az almaszagu csendet,
barna gerendák friss vasárnapjait,
Krisztus képét,
a buzaszentelő napok
nevető csengőjét,
a kendertilolók dalát,
a vetést, az aratást,
szüretek cukros örömé.
s leányaitokat,
kik barnák és termények,
mint a barázda.

Bocsássatok meg:
Utat tévesztettem!

SZÁMADÓ ERNŐ

Székely a törvény előtt

Valahol Háromszék vármegye déli csücskében történt az eset, amint nekem még a régi jó időben elbeszélték. A falut meg tudnám nevezni, de az nem lényeges, a személyekre pedig pontosan nem emlékezem. Mondjuk, hogy Donáth Mihály bá'val és Szernyü Jóskával történt meg, amit elmondok. Mihály bá' igen csöndes, békés ember volt. Nem bajlódott mások ügyeivel, nem bántott senkit, még a légynek sem ártott. Szernyü Jóska egészen más valaki volt. Nem fért a bőrében. Mindenkivel összeakasztotta a tengelyét s ha beszeszelt, még az élő fába is belekötött. Olyan falurosszának tartották. Igy Donáth Mihály bá'val is kellemetlenkedett többször, de Mihály bá' kitért mindig. Egyszer mégis olyan helyzetbe került, hogy ki nem térhetett. Olyan eset játszódott le, ami a kir. törvényszéken végződött be. Pedig Donáth Mihály bá' addig még csak a szolgabiróságnál sem járt, még csak tanu sem volt soha. A Szernyü Jóskával történt esete, bármennyire is restelte a dolgot, a kir. törvényszék elé juttatta.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszékről addig csak hallott. Akkor pedig meg is látta, nem csak kivülről, hanem belülről is. Felkészült ugyan arra, hogy neki baja nem történhetik, mert szerinte tökéletes ártatlan, de mégis némelykor szorongó félelem fogta el.

A vádlottak padján igen kényelmetlenül érezte magát. Aggodalmaskodva nézett szét a teremben, szemügyre vett mindent, de legfőképpen az emberek arcát figyelte, hogy mit is remélhet a bíróságtól. A törvényszéki elnök és a mellette ülő birák érdekelték különösképen, mert a főhelyen ültek. A kir. ügyészre csak akkor kezdett erősebben figyelni, mikor a vád alá helyezését mondta el. Nem is tudta a figyelmét másra irányitani tartósabban. Az is szorongó félelemmel töltötte el, hogy olyan sokan vannak vele szemben, akik igen komolyan néznek reá. Az meg a reménységeit hervasztotta le, hogy az ő védője, a szélén ült a csoportnak és nem beszélt senkivel.

Mihály bá' nem sokáig gondolkozhatott, mert 9 órakor a tárgyalást az elnök megnyitotta. Mindjárt ki is kérdezték, hogy mi a neve, hol született, mennyi idős, milyen vallásu, ki a felesége, vannak-e gyermekei, ki volt az apja, anyja, mennyi vagyona van? Ezt az alapos kérdezősködést kissé sokallotta. A feleségének semmi köze az egész esethez apja, anyja már meg is halt, gyermekei nincsenek is és mégis belekeverik ebbe az esetbe. Azokra ugy sem süthetnének reá semmit, mert nem voltak ott. Gyanakvóvá tette különösen az, hogy a vagyona után érdeklődtek. Azt gondolta, hogy az nem tartozik az esethez. Ha pedig fizetni kell, hát fizet és csak annyit fizethet, amennyi van, mert többet ugy sem lehet.

Amikor az ügyész elsorolta, hogy miért került oda, mivel vádolják, gyakran összeráncolta a homlokát és a szemét hunyorgatta. Sokalta azt a nagy alaposságot, különösen fájt neki, hogy gyakran erős szavakkal is mondott némely dolgokat. A legjobb lélekkel sem tudta elképzelni, hogy a kir. ügyész valami különös jóakarattal volna vele szemben, ugy érezte, hogy el akarja őt áztatni. Megnyugodott kissé, amikor a kir. ügyész befejezte a beszédet. Nagy lélekzetet vett, amire az elnök hozzá intézte szavait:

— Megértette a vádat? Bünösnek érzi-e magát?

Mintha éppen erre várt volna Mihály bá', tisztességtudóan felállott, megtörölte a homlokát s úgy felelt:

— Már hogy ne értettem volna. Csak az értelme nem ugy van fogalmazva, ahogy vót. Más értelmet tettek belé... Hibás, bünös nem vagyok. Jóska vót az oka mindennek... Semmiség vót az egész. Nem tudom, hogy mért csinálnak ekkora dolgot belőle?

Az elnök mindjárt rá is szólt Mihály bá'ra:

— Megértette, hogy emberöléssel van vádolva?

— Már hogy ne értettem volna. Az urak vádolhatnak azzal, amivel jól esik — felelte Mihály bá'. — Én tudom, hogy mi vót ott. Semmiség vót az egész. Kár vala ilyen feneket keriteni ennek.

Az elnök elejét akarta venni az oknélküli időfecsérlésnek, szelid hangon szólt Mihály bá'hoz:

— Mondja el az esetet, hogyan történt.

Mihály bá' nem értette, hogy mit akar az elnök ezzel. Arra gondolt, hogy még baj lehet abból, ha nem mond mindent pontosan meg. Azt gondolta, hogy hallgat. Abból, ha hallgat, baj a igha lehet. Belécállt a csökönyösség. Gondolta, hogy ok nélkül beszéltetik. Igy is, ugy is csak itéletet mondanak. Lesz, ami lesz, de ő hallgat.

Az elnök észrevette, hogy Mihály bá'nak milyen szándéka van és biztatta, hogy mondja csak el az esetet a biróság előtt, mert az még előnyére is szolgálhat. A biróság az ő szájából hallja meg az esetet. Olyan körülményeket is megvilágithat előttük, ami enyhiti az esetet.

Ez szeget ütött a fejébe. Gondolta: ez már valami. Mégis csak jó urak lehetnek, ha arra is gondolnak, hogy az igazságát meglátják. Mázsányi suly csuszott le a melléről, könnyebben vett levegőt. Elkezdett beszélgetni:

— Naccságos elnök ur, megköszönöm a hozzám való szivességét. Látom, hogy jót akarnak, azét van a kéváncsiságik. Hát én elmondom éppen, ahogy történt. Nem es teszek hezza, nem es veszek el belőle. Ami igaz, az igaz... Semmiség vót az egész... Ugy történt, hogy azon a napon jó reggel kimentünk a feleségemmel, Rebivel, kapálni a Hosszuba. Kicsi fö dünk van s azt magunk dógozzuk. Minek fizetnénk napszámosnak? Az a legjobb munka, mit az ember maga végez...

Az elnök igen hosszasnak találta a bevezetést s rászólt Mihály bá'ra:

— Ne a kapálásról beszéljen, hanem az esetről!

— Azt akarom éppen, azért kezdtem neki. De ugy kell elmondanom, hogy abban egy körömfeketényi hiba se egyen... Amint mondám, Rebivel elmentünk kapálni. Egész áldott nap dógoztunk, csak éppen délben faltunk valamit. Ozsonyakor a fejérnép odaszólt nekem: „Hallá-e! Estefelé jár az üdő. Menyen kend haza. Lássa el a marhákat, csináljon tüzet, tegyen fel vizet pujiszkának, én még maradok. Ha hazamegyek, megfőzöm a vacsorát."

Az elnököt bosszantotta a hosszadalmas bevezetés és erősebben szólt Mihály bá'ra:

— Elég volt a kapálásról szóló beszéd, térjen át az esetre!

— Pontosan itt vagyok — felelte tisztelettudóan Mihály bá'. — Megistálom alásan, csak hallgassák meg. Amit én mondok, mind igazság... Ho' es hagytam el?... Tudom már. Vállamra vettem a kapát s hazamentem. Ott enni vettem a marháknak, tüzet csináltam, a pujiszkának vizet tettem fel, esmét enni vettem a marháknak. Akkor eszembe jutott, hogy egész héten nem vót a szájamba egy csepp pálinka sem, pedig már csütörtök vót. Azt gondoltam bémegyek a korcsmába s megiszom egy déci pálinkát. Ugy es tettem. Hát, amint beléptem a korcsmába, ott láttam Szernyü Jóskát belől az asztal mellett előtte egy üveg pálinka. Nagyon reám nézett. Nem láttam semmi jót belőle. Tetszik tudni még a szeme sem állott jól. Máskor es ugy érezte m hogy nem szivlelhet. No, de én azzal nem nagyon törődtem. De ő valami gonoszat forgatott a fejiben, mert csak reám kiáltott:

— Igyék kend! — s ezzel felém taszitotta az előtte levő üveget. A barátkozásnak nem volt ideje s ugy sejditettem, hogy Jóska nem is azt akarja. Gondoltam, csak meghagyom a mulatozásában. Tisztességgel feleltem. Én es kértem. Közben mondtam a korcsmárosnénak, hogy adjon egy décit.

— De igyék kend, — kiáltott felém, — mert ha nem, baj lesz.

Nem szoktam az árnyékomtól megijedni s csak azt feleltem:

— Én es ott leszek.

Erre se szó, se beszéd, kikerült az asztal mellől, nekem jött s ugy pofonütött, hogy a szemeim veres és zöd karikákat hánytak. Ez feltünt nekem s szóltam:

— Ne, te ne! Hát e mi vót?

Erre ő azt felelte:

— Lesz még több es.

Amint ezt kimondotta, hamar a hátam megé került, megfogta az ujjasom nyakát, iderántitott, odarántitott, én megfordulni sem tudtam, már lerántott a földre. El sem eresztette az ujjasom nyakát, hanem kihuzott a korcsma ajtajáig. Tisztesség ne essék, akkor hátulról istenesen megrugott, hogy a korcsma ajtaján kiestem s a trépeken lehengeredtem, mint egy sündisznó. Hamarjában nem es tudtam, hogy mi történt, csak amikor egy kicsit magamhoz tértem, felültem. Akkor kezdtem gondolkozni, hogy mit is akar ez a Jóska velem? Azt gondoltam, hogy bizonyosan ki akar velem kezdeni. No jó, mondottam magamban, s kihuztam a csizmám szárából a bicskám, kinyitottam, kézbe fogtam s bétettem a kezemmel együtt a zsebembe. Visszamentem a korcsmába. Szernyü Jóska nagy felhuzalkodva jött nekem, azt kérdezte:

— Nem vót elég?

— Én nem szóltam semmit, csak a mejjibe nyomtam a bicskát s ott hagytam, hogy a suj egye meg... Ennyi vót az egész. Ebből csinálnak az urak ojan nagy dógot... Semmiség az egész... Itéljenek az urak róla, ahogy a törvény kivánja, de szégyent ne hozzanak a fejemre.

Szólt a székely s nagymérgesen leült...

BENE LAJOS

IGAZGYÖNGYÖK

Ha szur a gunyolók nyelve, vigasztalódj, hogy nem lehet rossz gyümölcs, amit a darazsak csipegetnek.

*

Minden ember annyit ér, amennyit dolgozik.

*

A megemlékezés az egyetlen paradicsom, amelyből ki nem üzhetnek.

*

A legostobább piktor az idő. Minél tovább dolgozik az arcképünkön, annál jobban elrontja.

KIS VASÁRNAP

KARÁCSONYFÁK

A fenyvesben zugás-bugás
Támadt.
Az angyalkák jelölik a
Fákat.
A kezükben aranykréta
S rájrják a faderékra:
A te neved karácsonyfa,
Te szórsz kincset karácsonyra!

A fenyvesben a Jézuska
Járkál.
Meg-megáll a télen is zöld
Fáknál.
Simogatja őket sorba
S mindegyiknek sugva mondja:
Vigy örömet, békességet
Apró népnek, felnőtt népnek.

Vigy, vigy tartós boldogságot
Szerte.
Ne hulljon könny karácsonykor
Egy se!
Napnyugaton, napkeleten,
A szivekben, a szemekben:
Édes öröm lángja égjen
Karácsonyi fényességben!

MÓRA LÁSZLÓ

Amikor a virágok még járni tudtak

Nagyon régen történt mindez. Akkor még se hire, se hamva nem volt még a kapálnak, villának, se az iskolatáskának. A reggeli kávé helyett csicsókát, meg aszalt vadkörtét kaptak a gyerekek. Az erdőkön, mezőkön is egészen más világ járta még!

Hogy mi minden furcsasággal teli élet volt akkoriban, azt mind elsorolni nem tudom. Csak azt mondom el most nektek, amit nagyapám nagyapja feljegyzett az ükapjának a meséi közül.

Ebben a régesrégi világban a virágok éppen ugy tdtak járni, sétálni, futni, vándorutra kelni, akár az emberek meg az állatok. Ha a pipacsnak kedve támadt, elment buzavirág komaasszonyékhoz egy kis tereferére. Ha a rezedát meghivta a nefelejts-család nádirigó-liangversenyre, mindnyájan utra kerekedtek, s meg se álltak addig, amig oda nem értek.

Ha a virágok közül valamelyik rossz fát tett a tüzre, tüstént fülönfogták a virágrendőrök: a vadrózsák, s azon melegében ellátták baját a hetvenkedő, verekedő iszalagnak, bogáncsnak, királydinnyének.

Szó, ami szó, szabadságban volt részük a virágoknak. Csak annyiban korlátozta életüket a jó Isten, hogy amikor villámlott és mennydörgött az ég, akkor nem volt szabad egyetlenegy virágnak se megmozdulni. Ott kellett maradniok, ahol éppen a zenebona rájuk szakadt.

Be is tartották ezt a virágok hosszuhosszu időkön át. Hanem egyszer hire járt szerte a világon, hogy odafönt az égben az egyik kis angyal elaludt s kiejtette kezéből a rábizott fényes csillagot. A csillag is, az angyalka is lezuhant a visegrádi erdők kellős közepébe.

Következett is erre a hirre olyan kiváncsiskodás, aminő még se azelőtt, se azóta nem volt a világon!

A virágok egytől-egyig elhatározták, hogy elzarándokolnak a kis angyalt és a leesett csillagot megnézni. El is indultak a világ minden tájáról a virágcsaládok, testvér-csoportok.

Ezt a nagy mozgolódást, kiváncsiskodást észrevette a jó Isten is. Elejét akarta venni ennek a kavarodásnak. Kiadta a parancsot tüzmesterének, az meg tovább adta fősegédeinek: Villámnak meg Dörgőnek. Csaptak is egykettőre olyan órákig tartó villámlást meg dörgést, hogy nyögött bele a föld minden porcikája. A virágoknak is ugyancsak inukba szállt a bátorságuk. Megálltak égi parancs szerint ott, ott ahol a villámlás-mennydörgés rájuk parancsolt.

Hanem ahogyan az emberek között is mindig akadnak elégedetlenkedők, azadt ilyen a virágok között is. A fagyöngy akkor még nem a nagy fák ágbogán élt, hanem a földön, mint a többi virág. Ő kezdte a zugolódást:

— Ne törődjetek az égi háboruval, a villámlással, virágtestvéreim! Ne lopjuk itt egy helyben az időt, menjünk megkeresni az angyalkát meg a csillagot!

A fagyöngynek csakamar igazat adott a hóvirág is, a vizi liliom is. Végül is elhatározták a virágok, hogy nem várják meg a villámlás-mennydörgés elmultát, hanem folytatják megkezdett utjokat.

Mentek, mendegéltek. De csak pár lépéssel haladtak odébb. A jó Isten rettenetes szigorusággal büntette a szófogadatlan virágokat.

Szemkápráztató villámlás cikkázott át az égen. Fülsiketitő dörrenés rázta meg a földet. A villámlás fénye átszaladt minden virágon s ebben a percben gyökeret vert a rózsa, a kankalin, az orgona és minden, minden virág. Nagy sirás-rivás kezdődött virágországban, de mihaszna. A jó Isten soha, soha nem bocsájt meg nékik. S mindazóta ott gubbasztanak egy álló helyben.

Cibálja őket a szél, veri az eső, tépi az emberi kéz, perzseli a nyári forróság, s nem birnak se menekülni, se védekezni...

(a. ő.)

Minden hangszert

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály

hangszertelepén. **Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.**

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

Fejtörő:

—ar	—let
—r	—ár
—ó	—tca
—ár	—ajt

(Megfejtése: Kis fészus.)

Egy kis mosoly

— Vádlott, maga sikkasztással gyanusitotta meg a panaszost, aki a vakok javára gyüjtött.

— Bocsánat, én csak a tiszta igazat mondtam. Azt mondtam, hogy ebből a pénzből a vakok nem fognak *látni* semmit!

*

Faggatja a járásbiró a cigányt, ki részben bevallja a lopást, részben védi magát, ahogy lehet. A biró is segiteni akar és jóakarattal biztatja:

— Gondolkozzék, mit tudna még felhozni?

— *Egy pár csirkét,* instálom alássan! — sunyit a cigány a bíróra.

*

Hazajött a székely a szántásból. Az asszony éppen akkor fésülte a haját s a székely odaszól a feleségének:

— Anikó te, mig az ebéd készen lesz, átmegyek a zsidóhoz egy pohár borra.

— Menjen kied, menjen, csak aztán egybe jöjjön haza.

— Anikó te, hát mikor jöttem én darabokban haza?

*

Vásárba vitte a székely a lovát. Nézi egy ur és igy szól:

— Megvenném én szivesen ezt a lovat, mert az eleje jó, de a hátulja olyan romlatag, hogy nem merem megvenni.

— Ne szidja az ur a lovamat, — fakadt ki a székely, — nyolc esztendeje, hogy hajtom, *de soha se maradt el a hátulja az eleitől.*

ASSZONYROVAT

Karácsony

Az idő homokórája megint lepergetett egy esztendőt s ujra itt van szent karácsony ünnepe. Az elmult esztendő sok-sok gondjába-bajába örömkönny is vegyült: Erdély egy része visszatért. Sokszázezer felszabadult testvérünk hálaimájával küldjünk mi is egy fohászt az Egek Urához, Erdély első magyar karácsonyünnepén! S ha kicsi a karácsonyfánk, megfakultak rajta a csillogók és kevesebb lett alatta az ajándékcsomag, gondoljunk azokra, akiket messze üztek otthonukból, akik talán fázva-éhezve, mindenükből kifosztva, családtagjaikat szétszórva vagy elveszitve, idegenben bolyonganak; gondoljunk rájuk és adjunk hálát a Mindenhatónak, hogy szeretteinkkel békeségben ülhetjük meg a szent ünnepeket.

Bizony, ma a karácsonyfáthozó Angyallal is hosszasabban kell minden háziasszonynak értekeznie, mert nincs csokoládé és kevés a cukor. Az ő munkáját akarjuk megkönnyiteni, amikor egynéhány házilag elkészithető, olcsó karácsonyfacukorka receptjét az alábbiakban közreadjuk:

Dió karácsonyfára. Egy tojásfehérjéhez 10 deka diót gyurunk. A nagyobbik felét elvesszük és abba kevés kakaóport adunk, ez lesz a dió héja, a fehér pedig a dió bele. Dióformát veszünk, a megvizezett formákba az anyagot belenyomjuk s deszkára kiboritjuk; ha megszáradnak, tojásfehérjével arany akasztószálat teszünk közé s a két részt összeragasztva, megszáritjuk.

Marcipán-gyurma. 28 deka darált diót, 30 deka porcukrot s egy kanálnyi finom lisztet tüzön megpiritunk. Egy tojás habját, kevés szegfüszeget, citromhéjat, 28 deka apróra vágott cukros dinnyehéjat, vagy más cukros befőttet a tüzön kissé áthevitünk, pár csepp bretonfestékkel elvegyitjük és vele az egész anyagot halványrózsaszinüre festjük. Nyujtódeszkára cukorport hintünk, rajta a marcipánból kolbászt gyurunk és három napig meleg helyen száritjuk. Akkor karikára vágva, mint finom és mutatós karácsonyfadiszt, a fára aggathatjuk.

Égetett mogyorócukorka. Háromdeka mogyorót megpiritunk, héját ledörzsöljük, 3 deka cukrot adunk hozzá és világosbarnára piritjuk; 2 deci tejjel, 20 deka cukorral és 2 deka vajjal együtt a megpiritott mogyorót sürüre főzzük, vagy porcellánedényben mozsártörővel eldolgozzuk. A megsürüsödött anyagot vizezett porcellántálon kis kockákká formáljuk, felvágjuk és teljesen megszáritjuk, azután selyempapirba csomagoljuk.

Vaniliásivek. Negyedkilogramm finomra tört cukrot, finomra tört mandulával, kevés vaniliával s egy evőkanál vizzel jól elkeverünk s hozzáadjuk két tojás habbá vert fehérjét. Egy tepsit vajjal megkenünk, lisztteI meghintünk, a kevertet egyforma vastagon elkenjük rajta s langymeleg sütőben világossárgára sütjük. Akkor vékony szeletekre vágjuk s nyujtófára rakjuk, hogy azon hüljön meg és ivalaku legyen.

Szaloncukorka. Félkiló tört és átszitált cukrot egy tálba téve, annyi kávét vagy málnalevet, citromlevet öntünk reá, amennyit a cukor felvesz; akkor gyorsan tüzre tesszük és folytonos keverés mellett hagyjuk addig főni, mig a következő próbát kiállja: a cukorba néhány csöpp hidegvizet öntünk s ha ezek golyócskát képeznek, akkor az egész anyagot öntsük ki gyorsan egy tiszta kőlapra; az anyagot erős üveggel dörzsöljük, majd kockára vágjuk és addig hagyjuk a kövön, mig megszárad. Finom fehérpapirba göngyölve akasztjuk a fára.

Az ünnepi asztal receptjei

Csirke becsinált leves. 3 deka zsirból, 4 deka lisztből világos rántást készitünk, beleadunk egy darab durván összevágott sárgarépát, petrezselymet, zellert, kevés apróra vágott hagymát, jól összekeverjük, másfélliter hidegvizzel felengedjük és megsózva főzzük. Egy darab megtisztitott csirkét az izületeknél, lehetőleg apró darabokra vágunk és 3 dkg zöldpetrezselymes zsirban, megsózva, keveset pároljuk. Ha az előző rántásos lében a zöldség megpuhult, a csirkére szürjük a levet és puhára főzzük. Felvert galuskát főzhetünk bele, ha kész.

Kolozsvári káposzta. ¾ kiló savanyukáposztát 4 dkg zsirban, kevés vizzel feltéve, párolunk. 15 deka burist, kevés zsiron párolva, majd vizzel felöntve, megsózva, puhára főzünk. 50 deka sertéshust megdárálunk, megsózunk, töröttborssal füszerezzük és 4 deka zsirban keveset pároljuk. Tüzálló edényt zsirral kikenünk, alul egy réteg káposztát teszünk, erre vékonyabb réteg hust, burist, ujból káposztát, erre 20 dekagramm karikára vágott füstöltkolbászt, majd megint káposztát. A rétegezést igy folytatjuk s a legfelső réteg megint káposzta legyen. ½ deci vizzel kevert 2 deci tejfölt öntünk rá és sütőben kipiritjuk.

Almásrétes. 35 deka réteslisztteI eldörzsölünk 3 deka zsirt, 1 drb tojás, 1 evőkanál ecet és langyos viz hozzáadásával rétestésztát gyurunk. A tésztát deszkán csapkodással addig dolgozzuk, mig a felületén apró hólyagokat látunk. Melegitett edénnyel leboritva, a tésztát félóráig pihentetjük, azután a rétesabroszt vékonyan meglisztezve, a tésztát vigyázva kihuzzuk. Először nyujtófával keveset nyujtva, meleg zsirral megkenjük és ugy huzzuk ki. Ha a rétes keveset szikkadt, megzsirozva töltjük. A rétes szélét nyujtás után azonnal leszedjük, pár csep langyos vizzel ujból jól összegyurjuk és pihentetve, másodszor is nyujthatjuk. Töltelék: 1 kg savanykás almát meghámozva, vékony szeletekre vágunk, 15 deka cukor és kevés törött fahéjjal leszórjuk, töltés előtt a levét kinyomjuk. Töltésnél az alma alá és fölé zsemlyemorzsát szórunk.

Kánya Terézia

A közös éneklés eredményei

1. *Az egészséget szolgálja,* mert a gégét, tüdőt, rekeszizmot állandóan edzi.

2. *A kedélyt gazdagitja,* mert a hazafias és vallásos érzéseket, az öröm, a bánat és más emberi érzelmek végtelen sorát ébreszti fel.

3. *Az izlést nemesiti.* A szépség állandó ápolása ugyanis a legjobb oltóanyag az utszéli izléstelenségek mérgező hatása ellen.

4. *Fogékonnyá tesz más szépségek iránt;* például a nyelvérzéket is fejleszti.

5. *Tevékennyé tesz.* A jó dalos jó dolgos, igy szól a közmondás is.

6. *Finomabbá tesz;* a serdülő kor sok nyereségét, szögletességét lecsiszolja. Az éneklő ifjuság társalgási modora udvariasabb, a felnőtt énekesek is tapintatosabban és előzékenyebben viselkednek egymással szemben, mert minden énekkar egy-egy család.

7. *Fegyelmez.* Az énekesnek vérévé válik a hajszálfinom részletekig kidolgozott és fegyelmezett közös munka. A közös cél miatt az egyéni óhajokat az együttes érdekeinek kell alárendelni.

8. *Felfrissiti a szellemet.* Megállapitották, hogy énekórák után fokozódik a növendékek megfigyelőképessége.

9. *Kitartásra nevel,* mert az eredményt csak szorgalommal és tökéletes tudással lehet elérni.

10. *A szociális érzést növeli,* mert a jobbmódu családok gyermeke együtt énekel és a kórusban egyenrangu a legszegényebb tanulóval. Kölcsönösen megbecsülik egymást, mivel a kórusban minden énekesre egyformán szükség van.

11. *A felelősségérzetet növeli.* Ha valaki hiányzik, az egész énekkar kárát látja.

12. *Honismeretet nyujt.* A népdalok élénken az énekes elé vetitik az ország tájait, megvilágitják a nép életés beszédmódját, gazdagitják a szókincset.

*

Falusi dalostestvérek, rajta hát!

GAZDATUDOMÁNY

A leveles répafej etetése

A leveles répafej különös jelentősége abban áll, hogy vele a zöldtakarmányozás idejét megnyujthatjuk. A leveles répafejet akkor etethetjük eredményesen, ha azt a rátapadt földtől előzően megtisztitjuk ami legjobban mosással történhetik. Két kg. széna, 3—4 kg. szalma és 50 kg. friss leveles répafej a 6 liter tejet adó tehenet megfelelően táplálja. A jobban tejelő teheneknek 3—3 liter tejtöbblet ellenében 1—1 kg. abrakot kell adnunk. Nem kap hasmenést a tehén, ha az abrakba 5—10 deka faszénport keverünk s ezt a répakorona előtt adjuk a tehénnek. A lisztfinom faszénpor a bélbaktériumok müködését, illetve az erjedési folyamatok élénkségét csökkenti s igy sürübb lesz a bélsár. A leveles répafejet jármos- és hizómarhával, juhokkal és sertésekkel is etethetjük.

A marhakáposzta etetése

Az utóbbi években fokozódó jelentőségre tesz szert nálunk a marhakáposzta, mert december végén, sőt enyhe tél esetén még tovább is etethető zöld állapotban. Alsó leveleit már szeptember vége felé szedhetjük. A tehenekkel 20—25 kg. etethető belőle. A marhakáposzta azonban könnyen bemelegszik, miért is nem szabad a pácba keverni, hanem naponta frissen levágva szálasan vagy felaprítva szalmaszecskával, esetleg pelyvával keverten kell etetni.

A nemesfüz hántolása és osztályozása

A nemesfüz-tőkékről késő ősszel lemetsszük a vesszőket. Ha ezeket fehéríteni) hántolni akarjuk vagy finom munkára szándékozunk eladni, akkor a levágott vesszőt azon frissiben, még a levágási felület beszáradása előtt, 40—50 cm mély, ásónyom-szé ességü árkocskákban, kévébe kötve beállogatjuk és földdel a kévék mellékét kitöltjük. Igy maradnak a kévék tavaszig. Márciusban—áprilisban megindul a vesszőkben a nedvkeringés, a vesszők kezdenek apró leveleket hajtani. Ez a legjobb alkalom a hántolásra.

Nem helyes a vesszőt tavaszig a tőkén hagyni és akkor vágni le, hántolás céljából, mikor a nedvkeringés megindult. Az ilyen tőkéről a következő évben 40 százalékkal kevesebb vesszőt vághatunk. Még kevésbé helyes a vesszőt a második nedvkeringés idején (augusztus elején) vágni és hántolni; ez valóságos növénykinzás; ennek hatása alatt a tőkék negyede ki szokott pusztulni, de az életben maradottak is csak félterméstadnak.

A hántolt vesszőt legjobb napon száritani, vagy meleg, szellős helyiségben kiteregetni. Ha megpenészedik, akkor értéke csökken.

Teljes kiszáradás után a vesszőket hosszuságuk szerint osztályozzuk, azaz a 260, 240, 220, 200, 180, 160, 140, 120, 100 és 80 cm hosszuakat külön-külön csomókba, illetve kévékbe kötözzük. Egy kévébe annyi vesszőt szokás kötni, hogy a kéve sulya 10 kg legyen.

TÁPSZABVÁNYOK FEJŐSTEHENEKNEK GAZDASÁGI TAKARMÁNYOKBÓL

Tévedés volna azt hinni, hogy a nagy tejtermelőképességü tehenek megfelelő táplálásához okvetlenül sok, drága abrakra van szükség. Hogy egyszerü, a gazdaságban előállitható takarmányokkal is lehet sok tejet termeltetni, annak igazolására ide iktatunk egy tápszabványt. Az adagok nagysága természetesen a tehén tejelőképességéhez igazodik:

A jó rétiszénából	6 literes tehén napi adagja legyen 6 kg.	12 8 kg.	18 8 kg.	24 8 kg.
takarmányrépából	15	20	15	15 kg.
melaszból	5	20	25	25 kg.
száritott szeletből	—	—	2	2.5 kg.
tengeridarából	—	—	0.5	2 kg.
szalma vagy pelyvából	5	2	—	— kg.

Ha a tehén nem fogyasztaná el az egész mennyiséget, akkor a pelyva mennyiségét csökkentsük.

Vagy: kezdjük a hizlalást 5 kg. rétiszéna, 30 kg. savanyitott répafej, 4 kg. hüvelyesszalma (borsó, lencse szalmája), 20 kg. takarmányrépa, 1 kg. vörösliszt, 0.5 kg. napraforgópogácsa és 0.5 kg. kukoricadara adagolásával; a hizlalás folyamán a hüvelyesszalmát csökkentjük, a többi takarmány adagja változatlan.

„Mátyás"-zúzó

legmodernebb egyetemes örlő-, szártépő- és silótöltő gépek.

Üzemközben cserélhető szitákkal és metszőkésekkel. Alacsony fordulatszám.

EGYÉB GYÁRTMÁNYAINK:

Teherautópótkocsik, autókarosszériák és gumikerekü „Zelenski" lovaskocsik, lakókocsik, öntözőkocsik, kupgörgős, csapágyas „Julián" acélkerekek, tengelyek, alvázak, hegesztett szerkezetek, hidraulikus prések, bálasajtók, bálaemelők, tüzifecskendőtargoncák, légoltalmi felszerelések.

Gróf Zelenski Róbert GÉPGYÁR kft.
Pestszenterzsébet, Mikszáth-u. 18.
Telefon: 147-212, 347-566.

HIREK

December

Hósuba takar be mindent,
Most a szív lett a melegebb,
Karácsonyfának örülnek
Angyalt csodáló gyerekek.

Emberek lelke a földre
Lefénylő irgalmat érez;
Hitkinccset templomba visznek,
A kis Jézus bölcsőjéhez.

És boldog ünnepet köszönt
Az egymásra emelt kalap . . .
Mert így él ös Árpád népe,
Mesélő csillagok alatt.

GÁLL FERENC

A „Vasárnap" szerkesztősége és kiadóhivatala ezuton kiván boldog karácsonyi ünnepeket valamennyi előfizetőjének és olvasójának.

A Kormányzó Ur arcképét Gyulán diszközgyülésen leplezték le. Békés vármegye törvényhatósági bizottsága *Beliczey* Miklós főispán elnöklésével december 12-én alispánválasztó, majd diszközgyülést tartott, amelyen leleplezték a Kormányzó Ur arcképét. A közgyülésen *Kovássy* Albert dr. adott kifejezést a vármegye tiltakozásának a Gyulafehérvárott elhangzott kijelentésekkel szemben, majd *Tildy* Zoltán országgyülési képviselő hangoztatta, hogy a kisebbség ebben a tekintetben felsorakozik a kormány mögött. A közgyülés ezután *Márky* Barna dr.-t ujra alispánná választotta. A Kormányzó Ur arcképét leleplező diszközgyülésen *Karácsony* András református lelkész méltatta a Kormányzó Ur huszéves országgyarapító munkásságát és a vármegye népe nevében mély megvetéssel utasitott vissza minden olyan törekvést, amely a *Kormányzó Ur ellen irányul és öt kormányzati ténykedésében gátolni akarja.*

Cimadományozás. A Kormányzó Ur a földmivelésügyi miniszter előterjesztésére *Kóder* Frigyes kisbirtokos, *rakamazi* lakosnak a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül *a gazdasági tanácsosi* cimet adományozta.

Több mint 90 uj ház épült a bihari árvizkárosultak számára. *Cziffra* Kálmán főispán most adta át a bihar-megyei árvizkárosultaknak *Komádi* községben az ujonnan épült házakat. A megyében 93 uj házat épitettek és 156-ot javitottak ki. A legtöbb ezek közül Komádi községre esik. *Bende* Gyula árvizkárosult mondott köszönetet a segitségért, majd a főispán beiktatta a tulajdonosokat uj házaikba.

Megalakult a Kárpátaljai Mezőgazdasági Kamara. A Kárpátaljai Mezőgazdasági Kamara december hó 14-én tartotta meg alakuló közgyülését Ungvárott, a kormányzósági palotában. *Khuen-Héderváry* Károly gróf megnyitó beszédében hangoztatta, hogy a kamarának elsősorban Kárpátalja sajátos érdekeit kell képviselnie. Ezután *Bárczay* János államtitkár a földmivelésügyi miniszter üdvözlését tolmácsolta és hangsulyozta, hogy a magyarérzésü rutén gazdatársadalomnak ez az uj hivatalos szervezete hivatott arra, hogy a gazdatársadalomnak különböző rétegeit, a nagybirtokosoktól a munkásokig egy táborba tömöritse. *Ilniczky* Sándor főtanácsadó, a hivatalos elfoglaltsága miatt távollévő Kozma Miklós kormányzói biztos üdvözletét tolmácsolta. A közgyülés a kamara elnökévé *Plotényi* Vilmos nagylázi földbirtokost választotta meg.

JÖVŐ HÉTEN KÉSÉSSEL FOG MEGÉRKEZNI A „VASÁRNAP". Tekintettel arra, hogy a karácsonyi ünnepek az idén lapunk szétküldésének napjára esnek, legközelebbi számunk késéssel fog előfizetőinkhez megérkezni, amiért elnézést kérünk.

Egyedül Magyarország fizette meg az amerikai kölcsön esedékes részletét. Az *Egyesült Államok* által a világháboru idején több államnak nyujtott kölcsön dec. 16-án esedékessé vált részletét *egyedül Magyarország egyenlitette ki jelképes részletfizetéssel.* A többi adós állam részéről befizetések nem érkeztek. Finnországnak, amely az egyedüli ország volt, amely a szovjetorosz-finn viszály előtt részleteit pontosan visszafizette, mint ismeretes, az Egyesült Államok külön moratóriumot biztositott.

A Kormányzó Ur üzenete a tüzharcos-szövetséghez

Mint ismeretes, december 8-án a *Tüzharcosszövetség* nagyszabásu országos küldöttségi disztáborozást tartott Budapesten, amelynek keretében hüség-fogadalomtétellel egybekötött Miklós-napi hódoló táviratot intézett a Kormányzó Ur Őfőméltóságához. A megható frontharcos üdvözlésre a Kormányzó Ur Őfőméltósága a katonai irodán keresztül a következő irásbeli üzenetet juttatta el a tüzharcos-szövetséghez:

„A Kormányzó Ur Őfőméltósága megbizni kegyeskedett, hogy az Országos Tüzharcos Szövetség Miklós-napi disztáborozásáról előterjesztett megható fogadalomtétellel kapcsolatos névünnepe alkalmából jóleső megemlékezésért és szerencsekivánatokért Nagyméltóságodnak és a disztáborozáson résztvett világháborus öreg katonáknak meleg köszönetét tolmácsoljam. Fogadja Nagyméltóságod nagyrabecsülésem és őszinte tiszteletem nyilvánitását: vitéz Keresztes-Fischer tüzérségi tábornok, főhadsegéd."

Sopron megünnepelte a népszavazás 19-ik évfordulóját. A soproni népszavazás 19-ik évfordulóját nagyszabásu hüségünneppel most ünnepelte meg a város közönsége. A városi szinházban tartott ünnepen *Papp* Kálmán pápai prelátus beszéde után *Udvardi Lakos* János Csáky István gróf üdvözlő táviratát olvasta fel, majd *Högyészi* Pál főispán átadta a soproni irók, képzőmüvészek és zeneszerzők jutalmazására alapitott arany hüségdijat *Horváth* József városi zeneiskolai igazgatónak. Ezután *Javornitzky* Jenő kiosztotta a Tesz jubileumi diszjelvényét a soproni társadalmi munka 18 jelesének.

Szabadkán magyar kulturházat avattak. December hó 15-én avatták fel ünnepélyes külsőségek között a szabadkai magyar olvasókör ujonnan épült kulturházát. Az avatást *Bertron* Ferenc esperes végezte. *Neucsek* Géza, az olvasókör elnöke beszédében kiemelte, hogy a magyar olvasókör tagjai nemzeti és keresztény alapon állnak. *Prokesch* Mihály ügyvezető elnök hangoztatta, hogy *1940 nem veszett el a jugoszláviai magyarság számára.*

Halálos autógázolás. December 14-én, Budapesten, az István-ut és Rottenbiller-utca sarkán egy szürketaxi összeütközött egy kétlovas kocsival. A kocsi rudja a gépkocsi ablaküvegén keresztülfuródott, a taxi pedig felfutott a járdára és ott elütötte az éppen arra haladó *Kóbor* Albert 59 éves ügynököt. A sulyosan sebesült járókelőt a MABI-kórházba vitték, ahol *röviddel beszállitása után meghalt. Markó* Mihály 44 éves sofőrt és *Szücs* Dávid kocsist előállitották.

Szörnyü bányakatasztrófa Lupényben

A román megszállás alatt maradt Erdélyben, Hunyad megyében fekvő *Lupény* községben borzalmas bányakatasztrófa történt. Az ottani szénbányában egy borzalmas erejü robbanás betemette a kibányászás alatt levő aknát. Másnapra *51 halottat, három sulyos és 12 könnyen sebesült bányászt hoztak fel a mentést végző alakulatok.* Minthogy a robbanás idején 100 bányász dolgozott az aknában, számolni kell az áldozatok emelkedésével.

A régi tizpengős bankjegyek beváltási határideje. A *Nemzeti Bank* felhivja a közönség figyelmét arra, hogy az 1929 február 1-i kelettel ellátott 10 pengős bankjegyek bevonási határideje *ez év december 31-én lejár.* A Nemzeti Bank intézetei és kirendeltségei a bankjegyeket kicserélés végett a határidőn tul is *1943 december 31-ig elfogadják.*

A karácsony és ujév előtti napon nincs hustilalom. A földmivelésügyi miniszter tekintettel a karácsonyi és ujévi ünnepekre, *december 24.* és *december 31. napjára felfüggesztette a huskiszolgáltatási tilalmat.*

Megjelent a téli menetrend. A MÁV vonalain december 15-én lényeges menetrend-változások léptek életbe. Az uj téli menetrendre vonatkozóan az állomásokon kifüggesztett hirdetmények nyujtanak tájékoztatást, azonkivül már kapható a téli kiadásu *Hivatalos Menetrendkönyv* is.

Husnemüek és belsőrészek takarmányozási felhasználásának korlátozása. A *Budapesti Közlöny* (hivatalos lap) december 15-iki számában kormányrendelet jelent meg az emberi fogyasztásra alkalmas husnemüek és állati belsőrészek takarmányozásra való felhasználásának eltiltása tárgyában. A rendelet szerint a huskészletekkel való okszerü gazdálkodás érdekében az egész ország területén *fogyasztásra alkalmas husnemüek és állati belsőrészek állati takarmányozásra nem használhatók fel.*

A magyar aszaltszilva édesebb, mint a boszniai. A földmivelésügyi minisztérium megvizsgáltatta az ország különböző részein létesitett gyümölcsaszalókban előállitott aszalványokat. A vizsgálatokból megállapitható, hogy *a magyar aszaltszilva tápértéke semmiben sem marad a boszniai aszaltszilva tápláló értéke mögött.* A magyar aszaltszilva több cukrot és kevesebb szerves savat tartalmaz, mint a boszniai és ezért édesebb is annál. Az aszaltszilva rendkivül fontos A-vitaminforrás és ezért hazánk néptáplálkozásában, *különösen a fiatalkoruak fejlődésének előmozditása érdekében rendkivül fontos szerepet tölthetne be.*

Nyolcezer pengőre büntették a balatonfüredi halálos autógázolás okozóját. A veszprémi törvényszék december 17-én tárgyalta *Nemes* Vince gróf halálos autógázolási ügyét. A tárgyaláson *Nemes* Vince beismerte, hogy ezévi augusztus 25-én a megengedettnél gyorsabban vezetett autójával halálragázolta a *Kenyeres* Ferenc bérautójában ülő *Pethő* Sándor főszerkesztőt. A törvényszék *Nemes* Vince grófot 8000 pengő pénzbüntetésre itélte és három esztendőre elvonta autóvezetői jogositványát. Az ügyész sulyosbitásért felebbezett.

Szőlőoltványokat,

szőlővesszőket, legtöbb fajban garanciával szállit, árjegyzéket ingyen küld:

Tóth János, Abasár, postafiók.

Negyvenszer szegte meg a zsidótörvényt két zsidó uradalmi bérlő. A Kisszállási Uradalom Rt. felelős vezetői: *Korondi* Károly és *Hajdu* Géza, számos esetben akarták kijátszani a zsidótörvényt. A két igazgató 17.600 holdat bérel és saját alkalmazottaiként jelentette be a községi lelkészt, a népiskolai tanitókat és a jegyzőt, valamint *Becsei* Lajos nyug. méneskari alezredest, hogy az arányszámot kedvezőre forditsa. Azonkivül pedig az 1939. évi junius 30-iki állapotot feltüntető kimutatásban zsidó alkalmazottai jövedelmét 28.000 pengővel kisebb összegben jelentették be a valóságnál. A jánoshalmi főszolgabiró, mint I. foku rendőri büntetőbiró most *Korondi* Károlyt 150 napi elzárásra átváltoztatható 15.000 pengő, *Hajdu* Gézát pedig 120 napi elzárásra átváltoztatható 12.000 pengő pénzbüntetésre itélte, mert megállapitást nyert, hogy *az uradalom két igazgatója 40 rendbeli kihágást követett el a zsidótörvény megszegésével.*

— Miért lett piszkos a kezed, fiam?
— Mert *megmostam az arcomat.*

A honvéd légierőkhöz szakszolgálatokra is lehet jelentkezni. A honvéd légierőkhöz repülőgépvezetői szolgálaton kivül egyéb katonai szolgálatra is lehet jelentkezni, ugymint *szerelő-, rádió-, távirász-, fényképezésszolgálatra* stb. Ezekre a szakszolgálatokra jelentkezők minden felvilágositást vagy tájékoztatót az *illetékes honvéd kiegészitő parancsnokságtól,* vagy a lakóhelyükhöz legközelebb eső *repülőtér parancsnokságtól* kaphatnak. Azok ellenben, akik a repülőgépvezetői, azaz pilótakiképzésre törekszenek, a felvételi tájékoztatót továbbra is a *Magyar Szárnyak* szerkesztőségénél (Üllői-ut 12.) szerezhetik meg és a *Magyar Aero-Szövetségnél* (V., Vigadó-utca 2.) adhatják le. A légierők parancsnoksága közvetlenül senkinek tájékoztatást nem ad.

Hirtelen halál a moziban. December hó 12-én délután a fővárosi Lloyd-moziban özv. *Novák* Józsefné, szül. Brellik Magdolna, hentesmester 77 éves felesége hirtelen rosszul lett és meghalt.

Ki a barátod?

Nem mindenki barátod, aki annak vallja magát. S azok közül is kevés az, akiket te magad annak vélsz. Ne dobálózz a barátság szóval. Nem babszem az, amit a falra hányhatsz, hanem a legértékesebb drágakő. Fénye a becsületesség, foglalata a szeretet, értéke a megértés. A becstelen ember soha sem lehet *barát,* csak *cinkos.* A szeretetlen csak a kincsedet és javaidat osztaná meg, a szivedet soha. Aki megérteni nem tud, rögtön ellenségeddé válik, ha a külszin ellened vall.

Az a barátod, aki melletted marad a bajban is, s nem hagy el akkor sem, ha a legnagyobb ellenséged bánt: a saját gyarlóságod. Az a barátod, aki önmagad ellen is meg tud védeni.

Az igazi barátot önfeláldozásban csak az édesanyád, szigorban az édesapád, lemondásban a hü hitvesed, őszinteségben a gyermeked mulhatja felül.

Van-e az ismerőseid között valaki ilyen? Ha van, annak méltán mondhatod, hogy *barátom.* S légy neki te is az, ami ő neked, mert az igazi barátság csak kölcsönös lehet. Fenntartás, megalkuvás, számitás nélkül.

Örülj a barátodnak, ha van, mert ritka kincs. Örülj neki, mert egymás erejét, törekvését és biztonságát kettőzitek. Örülj neki, mert ebben az örömben könnyen megértitek és megbocsáthatjátok mások gyarlóságát.

A román határőrök és a határjelző cölöpök

Nyárádtő határmenti község közelében különös határincidens történt. Az egyik éjszaka a román határőrség kiszedte a határjelző cölöpöket és azokat *mélyen magyar területen helyezte el ujra.* Másnap a magyar határőrség észrevette a csinyt és a cölöpöket visszahelyezte eredeti helyükre. Ezzel a határincidens el is intéződött. Most érkezett hir szerint a határjelző cölöpök áthelyezésének háttere az, hogy a román határőrök — nyilván elenszolgáltatás ellenében — *azért helyezték át a cölöpöket, hogy ezzel a román területen élő román kettős-birtokosok földje teljes egészében román területre kerüljön* és ne kelljen nekik határátlépési igazolványt váltaniok, ha magyar területen lévő földjeikre akarnak menni.

SPORTHIREK

December 15-én zajlott le, nagy magyar sikert hozva a *Ferencváros-Gradjanski* mérkőzés. Az első félidő 2:0 arányu vezetést biztositott a Ferencvárosnak, amely végül 6:0 eredményt ért el a kiváló *horvát* csapattal szemben.

Az *Erdélyi Kupa* mérkőzés során az Elektromos a nagyváradi AC ellen 2:1 (félidő 1:1) arányban győzött.

Egy hires orvos, amikor már haldokolt, kartársaihoz, kik sajnálkoztak elvesztésén, igy szólt:

— Uraim, halálom után három nagy orvost hagyok itt a földön . . .

A jelenlevő orvosok azt hitték, hogy közülük fogja megnevezni a három nagy orvost, tehát lázasan figyeltek ajkaira, mialatt az orvos folytatta:

— . . . A *tiszta vizet*, a *szabad levegőt* és a *mértékletességet.*

A Rákoshegyi Baktériumölő kitünő hatásáról a magyar gazdák igy irnak: *Kovács László (Hajdunánás):* Kérek 6 liter Rákoshegyi Baktériumölőt, mert kiváló háziszernek bizonyult; továbbra is alkalmazni fogom. — *Nikházi Ferenc g. ispán (Ilkaháza):* Kérek postafordultával 10 liter baktériumölőt elküldeni, mert nélkülözhetetlen. — *Vekerdi Gyula (Bárand):* Mivel, hogy nálam is, mint sok másnál, bevált ugy a baromfinak, mint a sertéseknek, ezért is kérek 10 litert. — *Gulya Mihály (Füzesgyarmat):* Az Ön Rákoshegyi Baktériumölőszerét ezuton is hálásan köszönöm, megiepő eredményt értem el. Kérek utánvéttel 10 litert. — Ismerje meg Ön is e kitünően bevált háziszert és rendeljen még ma: *Aulitzky Ottó vegyszerkereskedőnél, Budapest, VII., Dohány-u. 84. sz.*

TALÁLJA KI!

SZÓREJTVÉNY

B diszes S g

A *Találja ki!* helyes megfejtését a jövő évi 2-ik számban tesszük közzé. A levelezőlapra irt megfejtéseket a *Vasárnap* szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-utca 21.) kell beküldeni, *tiz napon belül.* Elkésve érkező megfejtéseket nem veszünk figyelembe. Jutalom *néhány értékes könyv.* Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfejtést küldenek be, előfizetőtáboruuk tagjai és előfizetési díjhátralékuk nincs.

A 48-ik számban közölt *Találja ki!* megfejtése:

MIKULÁS

Beküldte *huszonhat* olvasóink. *Jutalomkönyvet* nyert: **Sós Erzsébet** *(Magyód)* és **Kovács Gizella** *(Sikátor).*

Vásárok jegyzéke

Rövidítések:

o. = országos vásár, **h.** = havivásár, **oák.** = országos állat- és kirakóvásár, **oá.** = országos állatvásár, **ok.** = országos kirakóvásár, **hák.** = havi állat- és kirakóvásár, **há.** = havi állatvásár, **hk.** = havi kirakóvásár, **áll.** = állatok, **se.** = sertés, **szm.** = szarvasmarha, **felh.** = felhajtás.

December 22., vasárnap: *Nincs vásár.* **December 23., hétfő.** Enying oák. Jászkarajenő oák. Káloz oák. Kisvárda oák. Mosonmagyaróvár ák. Nagylózs ok. Nagyzsávony oá. Nova oák. Putnok oák. Recsk oák. Somlóvásárhely oák. Szentgotthárd oák. Tokaj oák. Vác oák. — **December 24., kedd.** Letenye oák. Nagyvázsony ok. — **December 25., szerda.** *Nincs vásár.* — **December 26., csütörtök.** *Nincs vásár.* — **December 27., péntek.** Kapuvár há. — **December 28., szombat.** Szekszárd ák.

*

A törvényhatóság első tisztviselője egyes vásárok határnapját közszükséglet által indokolt esetben *kivételesen áthelyezheti*, illetőleg a teljesen elmaradt vásár helyett *pótvásárt engedélyezhet*, a közölt adatokban tehát kivételesen változások történhetnek.

Szerkesztői üzenetek

I. J., Pápóc. A kért cim a következő: Budapest, V., Klotild-u. 15. — **Zs. L., Ujcsanálos.** A beküldött összeggel előfizetése 1942 február hó végéig van rendezve. Üdvözlet. — **F. J.-né, Egercsehi.** Levelét illetékes helyre továbbitottuk; reméljük, hamarosan meglesz a kivánt eredmény, amiről természetesen értesiteni fogjuk. — **V. F., Léhény és D. J., Soroksár.** Fogadják leghálásabb köszönetünket azért, mert táborunkat egy uj előfizetővel gyarapitották. Hiszszük, hogy mások is követni fogják az Önök példáját. — **B. N. A., Sajómerese.** Ön 1928 január 1-e óta előfizetőnk. Sok üdvözlet.

Arany- és ezüstpénzek ára

1940 december 17.

Ezüstpénzek: 1 drb. egykoronás 48 fillér; kétkoronás 96 fillér; ötkoronás 2 pengő 40 fillér; egy forintos 1 pengő 25 fillér. 14 karátos töröttarany grammonként 5.30 pengő.

VÁSÁR ÉS PIAC

Gabonatőzsde. *Buza:* 78 kg-os 23.70. *Rozs:* 71 kg-os 19.70. *Árpa:* Sörárpa, kiváló 26.60, sörárpa, elsőrendü 25.60, sörárpa 24.60, 68 kg-os ipari 23.20, takarmány, 65—66 kg-os 21.20, takarmány, középminőségü 20.20. *Zab:* 41 kg-os 22.45. *Tengeri:* 17.60.

Magpiac. Árak 100 kg-kint minőség szerint: köles, fehér 42—43, vörös 42 43, egyéb 41—42, mák uradalmi, kék 248—253, lucernamag, nyers, arankás 400—460, lóheremag, fehérbárcás, ab Budapest 315—325, biborheremag 150—160, muharmag 50—56, tavaszi bükköny 48 —54, szöszösbükköny 90—100, csillagfürt, fehér, laposmagu 27—28. *Az árkormánybiztosság által megállapitott árak:* Viktória-borsó, sterilizált 50.60, expressz, sterilizált 40.60, dunai fehér szokványbab 41.60, lencse, nagyszemü, sterilizált 62.60, középszemü 50.60, kisszemü, sterilizált 40.60 P.

Préselt takarmány- és szalmaárak. Rétiszéna . ó, Ia 10.70, muharszéna 9.70, lucernaszéna 12.50—12.70, lóhereszéna 11.50—11.70, zabosbükkönyszéna 10.50—10.70, tavaszi szalma 5.20—5.70, buzaszalma 4.50—4.70 pengő mm-kint.

Abraktakarmány. Bpzakorpa 17.15, napraforgópogácsa 19.50, lenmagpogácsa 20.50, tökmagpogácsa 20.50, kókuszmagpogácsa 20, repcemagpogácsa 16.50, halliszt 49.50 pengő mm-ként.

Tenyészmarhák és jármosökrök. Ia belföldi jármosökör és beállitani való tinó, tarka 580—650 kg-os 90—95, 480—550 kg-os 88—93, fehér 88—93, 1½ éves tenyészüsző 95—105, 1½ éves tinó 85—90, fiatal, hasas és friss fejős tehén 110—115 fillér kgkint élősulyban.

Vágómarha. Bika, magyar, IIa 70, tarka Ia 94—98, IIa 78—93, IIIa 56—77, ökör, magyar, IIa 82—96, IIIa 64—80, tarka, IIa 82—112, IIIa 56—86, tehén, magyar, IIa 73—78, IIIa 56—68, tarka, Ia 102—112, kivételes 116—120, IIa 73—101, IIIa 55—72, bivaly, magyar 24—33, növendék (éves) 64—100, kicsontozni való 22—54 fillér kgkint élősulyban.

Ló. Könnyebb kocsiló (hintós és jukker stb.) 600—700, igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 550—1050, igás kocsiló (könnyü nyugati fajta) 350—500, alárendelt minőségü ló 50—340, vágóló 35—200 P darabonkint.

Sertés. *Árak:* Ia szedett 152, IIIa szedett 142, angol tőkesertés 152, Ia angol sonkasüldő 152 fillér kilónkénti élősulyban.

Zsir és szalonna. Szalonna, olvasztani való 212, füstölt 240—280, háj 228, tepertő 200—240, sertészsir, helybeli 224 fillér kg-ként.

Baromfi és tojás: *Élőbaromfi:* Tyuk 250—450, csirke, rántani való 160—250, sütni való 250—350 fillér darabonként. *Leölt baromfi:* Tyuk 200—260, csirke, hizlalt 280—360, szedett 240—320, ruca, hizott 200—260, lud, hizott 200—260, pulyka, hizott 180—280, libamáj, nagy 600—800, kicsi 300—650 fillér kg-ként. Teatojás 10 darabig 17—19, főzőtojás 14—17, apró 13—17 fillér darabonként.

Vad és vadhus. Szarvascomb 240—300, gerinc 380—440, lapocka 180—260, többi része 60—200, őz, gerinc 400—480, comb 280—300, többi része 60—220, vaddisznó, gerinc 240, comb 240, többi része 60—80 fillér kg-ként. Nyul, bőrben 400—600, fácán 340—450 fillér darabonként.

Halpiac. Harcsa, nagyság szerint 310—440, csuka 240—300, ponty 200—300, kárász 150—200, compó 180—200 fillér kg-ként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 34, aludttej 88, tejfel 150 fillér literenként. Centrifugált vaj 450—490, tehénturó, sovány 80, juhturó 270—280, kevert turó 240—260, juhsajt 280—320, trappista 240—340 fillér kg-ként.

Zöldség. Sárgarépa 16—26, petrezselyem 24—40, zeller 40—68, kalarábé 18—26, karfiol 100—180, vöröshagyma, makói 36—44, közönséges 32—40, fokhagyma 80—110, cékla 18—28, fejéskáposzta 10—14, savanyitott káposzta 30, kelkáposzta 24—40, vöröskáposzta 24—34 fejessaláta 8—20 drb-ja, torma 60—220, burgonya, Gülbaba 13—14, őszirózsa 13, nyári rózsa 14, Ella 12, kifli 30—36. Tömött csiperkegomba 260—460 szárított 1600—1800, tök, főző 24—30, sütőtök 20—34, paraj, tisztitott 40—80 kg-ként. Feketeretek 20—30 fillér csomónként.

Gyümölcs. Alma 70—220, körte 100—260, szilvaiz 160—200, gyümölcsiz 180—300, dióból 400—550, mogyoróból 300—380, héjazott mandula 480—640 fillér kg-ként.

Borpiac. A borpiac az elmult héten a szilárdulás jeleit mutatta. Uj borokban forgalom alig van, a kistermelők ab pince az intervenciós áron nem igen adják oda borukat, kivéve, ha arra valami oknál fogva kénytelenek. Az utolsó héten néhány nagyobb termelői óbortétel került piacra, amely hl-fokonkint 10—10.50 pengős áron cserélt gazdát.'

Szesz. Az árak változatlanok.

Gyümölcspálinka. *Törkölypálinka* 8—8.50, *seprőpálinka* 8.50, *szilvórium* 9—9.20, *eperpálinka* 9.50, *barackpálinka minőség szerint* 11—12, *borpárlat, alacsonyfoku* 13 pengős áron kelt el + 4% forgalmi adó. *Borpárlatot avinálási célokra* 11—11.50 pengőig jegyeztek. Az árak 10.000 literfokonkint, III. táblázat szerint értendők.

Füszer és egyéb. Paprika, édes nemes 400—520, félédes 400—460, rózsa 320—380, mák, kék 280—300, pergetett méz 240, köménymag 540—600 fillér kg-ként.

Idegen pénzek vétele és eladási ára. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második azt az összeget jelenti, amelyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többe kerül száz darab:* dollár 343—348, kanadai dollár 250—300. *Száz pengőnél keresebbe kerül száz darab:* Cseh korona 11.50—11.90, szerb dinár 7.60—7.90, román leu 3.20—3.40, olasz lira 17.40—17.90, svájci frank 79.60—80.60 pengő. Ezekhez az árakhoz még a Magyar Nemzeti Bank által megállapitott hivatalos felárak járulnak.

RÁDIÓ

Budapest I.

VASÁRNAP, XII. 22.:

8: Ébresztő. Szózat, Hanglemezek. **8.45:** Hirek. **10:** Református, **11:** Róm. kath. istentisztelet. **12.20:** Időjelzés, időjárás. **12.30:** Melles-zenekar. **13:** Mécs László versei. **13.45:** Hirek. **14:** Hanglemezek. **15: Wellmann Oszkár dr.: „A borju felnevelése."** **15.30:** Cigányzene. **15.50:** Elbeszélés. **16.30:** „Száz magyar karácsony." Közmüvelődési előadás. **17:** Hirek. **17.15:** Honvédmüsor. **18:** „Pesti karácsony." Hangulatképek. **18.25:** „Munkás a munkásnak." Karácsonyi előadás. **19:** Hirek. **19.20:** Huszka-operett-részletek. **20:** Sporteredmények. **20.40:** Hirek, időjárás.

Rendszeres hétköznapi müsorszámok

6.40: Ébresztő, torna. **7:** Hirek. Hanglemezek. **10:** Hirek. **10.20:** Felolvasás. **11.10:** Vizjelzőszolgálat. **12:** Harangszó, Himnusz. Időjárás. **12.40:** Hirek. **13.20:** Időjelzés, időjárás. **14.30:** Hirek. **14.45:** Müsorismertetés. **15:** Árfolyamhirek, piaci árak. **16.45:** Időjelzés, időjárás, hirek. **19:** és **20.40:** Hirek.

HÉTFŐ, XII. 23.:

12.10: Szórakoztató zene. **13.30:** Cigányzene. **15.20:** Balalajka-zenekar. **15.40:** Háziasszonyoknak. **16.15:** *„Téli madárvédelem."* **17.15:** „Katonakarácsony." Közvetítés Kolozsvárról. **18:** Előadás. **18.15:** Beszkárt-zenekar. **19.20:** „Krisztus legendák." Hangjáték Lagerlöf Zelma novellájából.

KEDD, XII. 24.:

12.10: Hegedü. **12.55:** Ének. **13.30:** Katonazene. **15.20:** Szórakoztató zene. **16.10:** „Mindenki karácsonyfája." Közvetítés a Nemzeti Muzeum előtti karácsonyfától. **17.15:** Székesfővárosi zenekar. **18.15:** Felolvasás. **18.30:** Szalonzene. **19.20:** „Magyar Betlehem." **19.45:** Karácsonyi versek. **20:** Karácsonyi zene. **20.15:** Karácsonyesti elmélkedés.

SZERDA, XII. 25.:

8: Ébresztő. Szózat. Hanglemezek. **8.45:** Hirek. **9:** Református, **10:** Római katholikus, **11.30:** Evangélikus istentisztelet. **12.20:** Időjelzés, időjárás. **12.30:** Operaházi zenekar. **13.45:** Hirek. **14:** Hanglemezek. **15:** Tarka karácsonyi gyermekdélután. **15.45:** Cigányzene. **16.30:** Előadás. **17:** Hirek. **17.15:** Tarka délután. **19:** Hirek. **19.20:** Sporteredmények. **19.25:** „Csipkerózsika kisasszony." Zenés hangjáték. **20.40:** Hirek, időjárás.

CSÜTÖRTÖK, XII. 26.:

8: Ébresztő. Szózat. Hanglemezek. **8.45:** Hirek. **10:** Római katholikus, **11.15:** Görög katholikus istentisztelet. **12.20:** Időjelzés, időjárás. **13.30:** Magyar nóták. **13:** Előadás. **13.45:** Hirek. **14:** Hanglemezek. **15: Czettler Jenő dr.: „Karácsonyi gondolatok."** **15.30:** Katonazene. **16.10:** Versek. **17:** Hirek. **17.15:** Kétzongorás jazz. **17.30:** Hangképek a karácsonyi sporteseményekről. **18:** Előadás hanglemezekkel. **18.55:** Sporteredmények. **19:** Hirek. **19.20:** „Székely karácsony." Hangjáték. **20.10:** Hanglemezek. **20.40:** Hirek, időjárás.

PÉNTEK, XII. 27.:

12.10: Rendőrzenekar. **13.30:** Szalonzene. **15.20:** Hanglemezek. **15.40:** Háziasszonyoknak. **16.15:** Előadás. **17.15:** Zongora. **17.45:** Előadás. **18.10:** Cigányzene. **18.30:** Sportközlemények. **19.20:** Hanglemez.

SZOMBAT, XII. 28.

12.10: Cigányzene. **13.30:** Hanglemezek. **15.20:** Postászenekar. **15.40:** *„Az élelmezés korlátozása és az egészség." Közegészségügyi és népélelmezési előadás.* **16.10:** Ifjusági rádió. **17.15:** Rádióposta. **17.40:** Kétzongorás müsor. **17.55:** Sportelőadás. **18.10:** Regősök vidám táborozása. **19.20:** Zenés egyveleg. **19.55:** Külügyi negyedóra.

*

Budapest II. *Szombaton, december hó 28-án,* **19.30: „Mezőgazdasági félóra."**

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU" MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL.

Nyomatott az Europa Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság körforgógépein. (Igazgató: Schmidek Oszkár.) Budapest, Ó-utca 12.